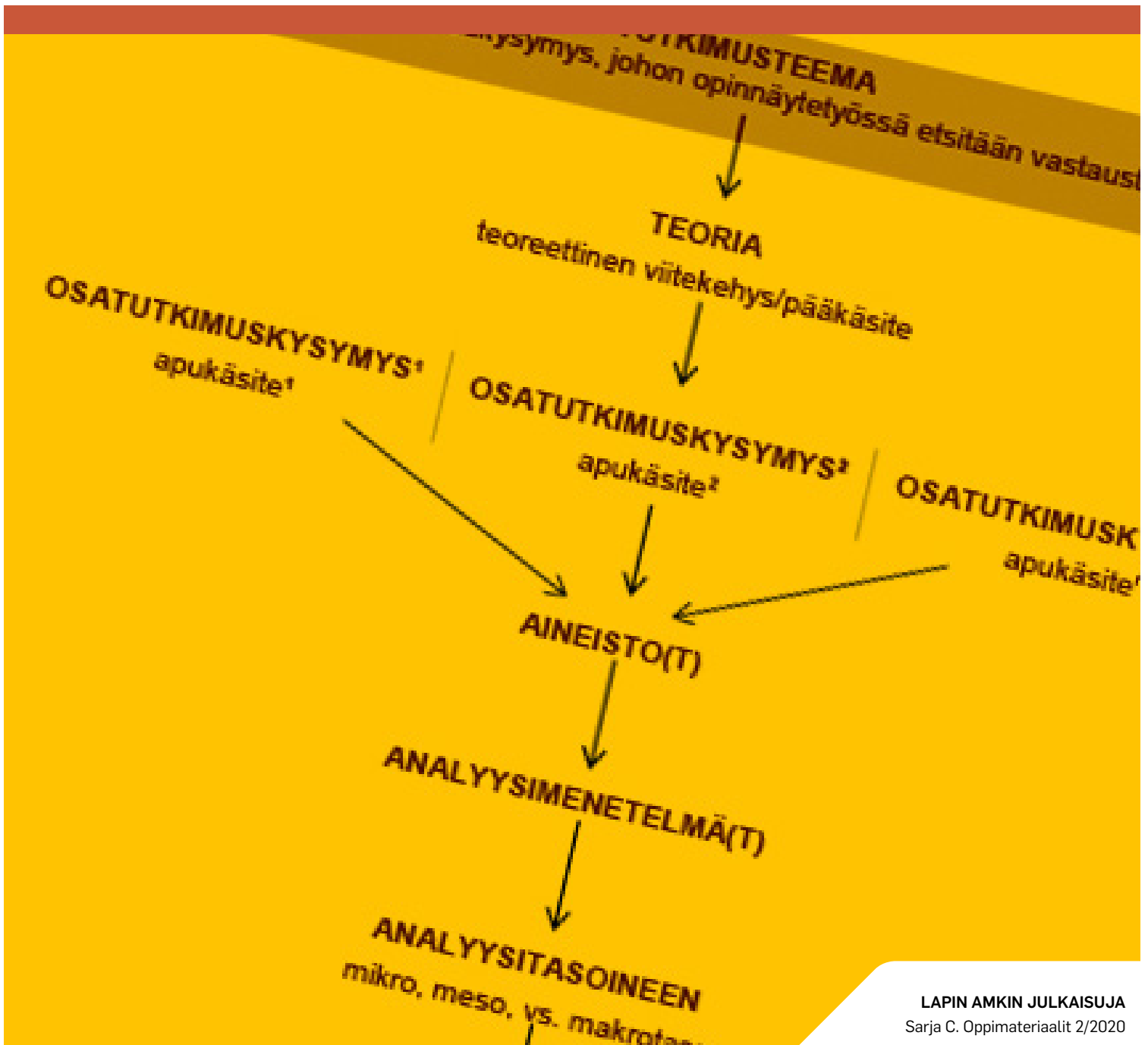

Yleishyödyllisiä vinkkejä AMK-tutkinnon opinnäytetyöntekijälle

Esimerkkinä sosiaalian AMK-koulutus

Leena Viinamäki

Yleishyödyllisiä vinkkejä AMK-tutkinnon opinnäytetyöntekijälle

– [Esimerkkinä sosiaalialan AMK-koulutus](#)

LAPIN AMKIN JULKAISUJA

Sarja C. Oppimateriaalit 2/2020

Leena Viinamäki

Yleishyödyllisiä vinkkejä AMK-tutkinnon opinnäytetyöntekijälle

– Esimerkkinä sosiaalialan AMK-koulutus

Lapin ammattikorkeakoulu

Rovaniemi 2020

Lapin ammattikorkeakoulu ja tekijät

Lapin ammattikorkeakoulun julkaisuja
Sarja C. Oppimateriaalit 2/2020

ISBN 978-952-316-375-1 (pdf)
ISSN 2342-2513 (verkkójulkaisu)

Kirjoittaja(t)/Toimittaja(t): Leena Viinämäki
Kansikuva: Leena Viinämäki & Piia Kuha
Taitto: Lapin AMK, viestintäyksikkö

Lapin ammattikorkeakoulu
Jokiväylä 11 C
96300 Rovaniemi

Puh. 020 798 6000
www.lapinamk.fi/julkaisut

Lapin korkeakoulukonserni

Lapin korkeakoulukonserni LUC on yliopiston ja ammattikorkeakoulun strateginen yhteenliittymä. Konserniin kuuluvat Lapin yliopisto ja Lapin ammattikorkeakoulu.

www.luc.fi

SISÄLLYS

KUVIOLUETTELO	5
TAULUKKOLUETTELO	5
LIITEKUVIOLUETTELO	5
LIITETAULUKKOLUETTELO	5
SAATTEEKSI	6
1 MIKÄ OPINNÄYTETYÖ?	7
1.1 Opinnäytetyön tausta	7
1.2 Opinnäytetyön tavoite	10
1.3 Mistä ja miten sosiaalialan opinnäytetyö?	11
1.4 Opinnäytetyön rakenne	12
1.5 Tutkimuseettiset toimintaperiaatteet	16
1.6 Opinnäytetyön ohjaus	17
1.7 Tekstin ”juonellistaminen” ns. keskusteluttamismetodilla	18
1.8 Opinnäytetyön käsikirjoituksen viimeistelyvinkkejä	19
2 LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUN OPINNÄYTETYÖOHJEISTO 2020	23
2.1 Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessi	23
2.2 Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyön malli 2020	24
LÄHTEET	50
LIITTEET	51

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1.	Sosiaalialan koulutuksen opinnäytetyöhön kytkeytyvät opinnot.	7
Kuvio 2.	Opinnäytetyön sisältöä määrittävät ohjeistukset.	9
Kuvio 3.	Opinnäytetyöprosessin viisi askelta.	13
Kuvio 4.	Opinnäytetyöprosessin etenemispuu.	14
Kuvio 5.	Opinnäytetyön perinteinen ja uusi rakennemalli.	15
Kuvio 6.	Tutkimusraportin ”juonellistaminen” keskusteluttamis- metodilla.	19
Kuvio 7.	Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessi.	23
Kuvio 8.	Kunnan yleinen pienituloisuusaste, % koko maassa, Kemissä, Kemijärvellä, Rovaniemellä ja Torniossa vuosina 1996–2018.	34

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1.	ECTS opintosuoritusvaatimusten taustalla.	8
Taulukko 2.	Opinnäytetyöprosessin avaintapahtumat lukukausittain.	21
Taulukko 3.	Kunnan yleinen pienituloisuusaste, % koko maassa, Kemissä, Kemijärvellä, Rovaniemellä ja Torniossa vuosina 1996–2018.	35

LIITEKUVIOLUETTELO

Liitekuvio 1.	Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen TKI-toiminnan intressitahot.	63

LIITETAULUKKOLUETTELO

Liitetaulukko 1.	Sosiaali- ja terveydenhuoltolait suhteessa hyvinvointikertomuksen laatimiseen.	64

SAATTEEKSI

”Ei että minun täytyisi, ja että minun on pakko, vaan että minä saan”

Yllä oleva Maija Paavilaisen (1992, 47) mietelmä kuvaa mielestäni varsin oivallisesti opinnäytetyön tekemiseen liittyvää prosessia, jossa on sekä ylä- että alämäkiä. Asiat eivät aina etene enempää tutkimuksen tekemisessä kuin muussakaan elämässä suunnitelmien mukaan. Yllätyksiä tulee matkan varrelle – sekä iloisia että surullisia. Opinnäytetöiden, tutkimusten, selvitysten ja raporttien tekeminen on opettavaista ja työelämässä pärjäämistä tukevaa – ennen kaikkea mielenkiintoista. Opinnäytetyön tekemisessä kertaantuu, tiivistyy ja parhaimmillaan oivaltavasti jalostuu koko opiskeluajan saldo.

Opinnäytetyön tekemisessä on haasteellista löytää mielenkiintoinen aihe, käynnistää konkreettisesti opinnäytetyön tekeminen, rajata tutkimustehtävä toteuttamiskelpoiseksi ja päättää opinnäytetyön laatiminen hallitusti. Tämän sosiaalialan opinnäytetyöohjeen tavoitteena on helpottaa liikkeelle pääsyäsi opinnäytetyön aloittamisessa ja sen tekemisessä sekä hälventää siihen liittyviä stereotypioita, joita Sinulle on saattanut muodostua. Opinnäytetyöohjeen tavoitteena on toimia apurina opinnäytetyön aiheen valinnasta arvosanan saamiseen saakka. Opinnäytetyöohje sisältää käytännön vinkkejä, jotka tarkentuvat Sinulle tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan opintokokonaisuudessa. Olen reaaliaikaistanut tätä opinnäytetyöohjetta sen edellisistä versioista (Viinamäki 2003; 2005; 2008; 2016).

Opas jakaantuu kahteen osaan, josta sininen **1. osa** orientoi sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tekemiseen. Musta **2. osa** sisältää Lapin ammattikorkeakoulun AMK-tutkintojen opinnäytetöitä varten tehdyn opinnäytetyömanuaalin sisällön (2020), johon olen tehnyt muutamia lisäyksiä sosiaalialan opinnäytetyön laatimisen tarpeisiin.

Kirjoittaminen ja tutkiminen on mukavaa, kun sen oikein oivaltaa
– aivan tosi 😊

Kemissä YK:n päivänä 2020

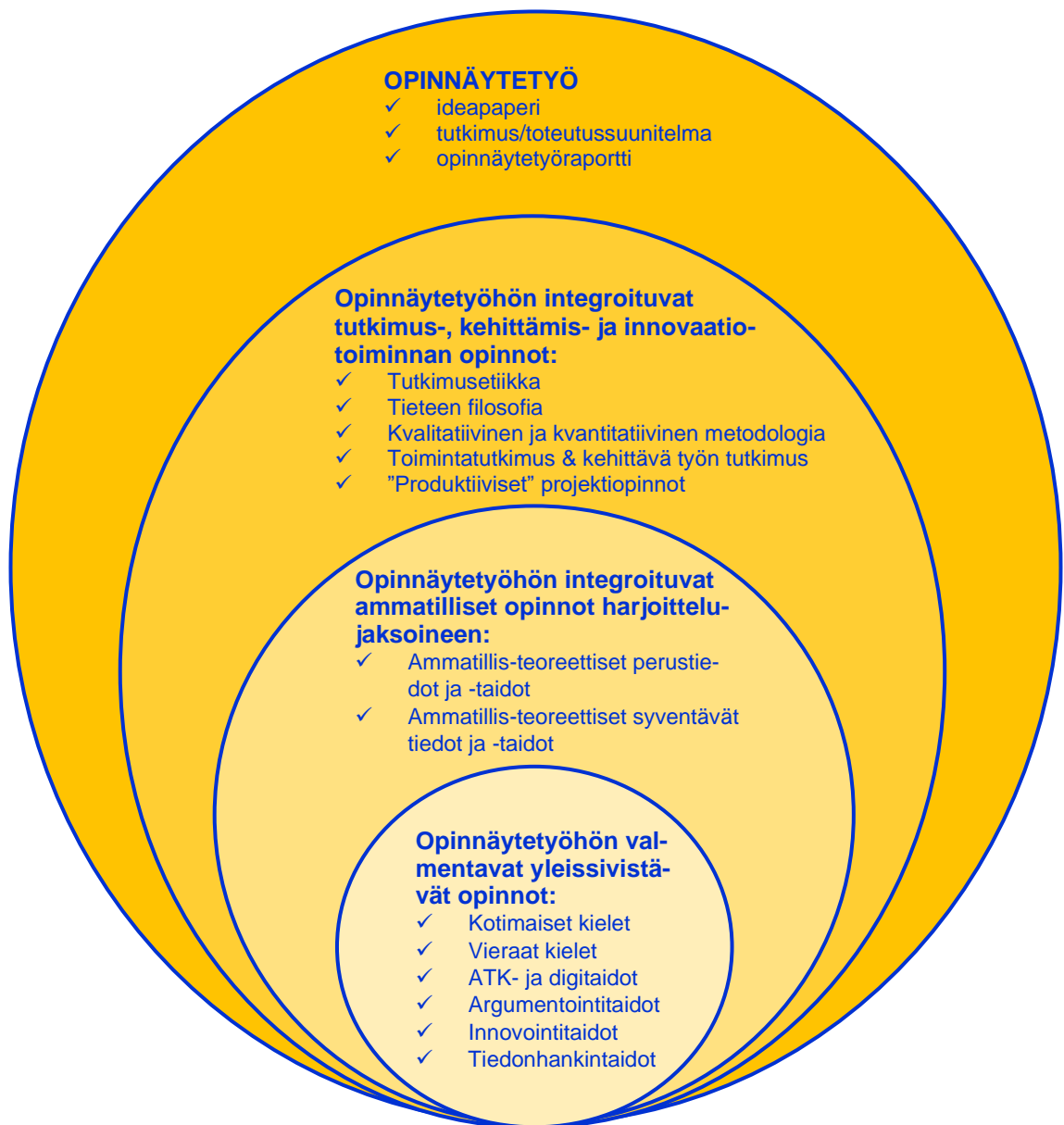
Leena Viinamäki

Yliopettaja, sosiaalialan koulutus (YTT, laillistettu sosiaalityöntekijä)

1 MIKÄ OPINNÄYTETYÖ?

1.1 Opinnäytetyön tausta

Sosionomi (AMK) -tutkintoon johtavien opintojen laajuus on 210 opintopistettä ja ohjeellinen opiskeluaika on 3,5 vuotta. Ammattikorkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin kuuluu: 1) perus- ja ammattiopintoja, 2) vapaasti valittavia opintoja, 3) ammattitaitoa edistävää harjoittelua ja 4) opinnäytetyö (Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 1129/2014, 2 §). Opinnäytetyö muodostaa ammattikorkeakoulututkinnon yhden osakokonaisuuden, jossa tiivistyy sosionomi (AMK) -tutkintoon sisältyvien opintokokonaisuuksien osaaminen (Kuvio 1.).

Kuvio 1. Sosiaalialan koulutuksen opinnäytetyöhön kytkeytyvät opinnot.

Valtioneuvoston asetuksessa ammattikorkeakouluista (1129/2014, 3 §) säädetään Ammattikorkeakoululain (932/2014) nojalla opintojen laajuudesta. Sen mukaan opintojen mitoituksen peruste on opintopiste. Opintojaksot pisteytetään niiden edellyttämän työmäärän mukaan. Yhden lukuvuoden opintojen suorittamiseen keskimäärin vaadittava 1 600 tunnin työpanos vastaa 60 opintopistettä. Opinnäytetyön laajuus on 15 opintopistettä. (Emt.; Taulukko 1.)

Taulukko 1. ECTS opintosuoritusvaatimusten taustalla.

Eurooppalaisen opintosuoritusten ja arvosanojen siirto- ja kertymisjärjestelmän (ECTS, European Credit Transfer and Accumulation System) lähtökohtana on opiskelijan työmäärä ¹ . Yhden lukuvuoden kokopäiväinen opiskelu mitoitetaan 1600 tunniksi, mikä vastaa ECTS-järjestelmässä 60 opintopistettä.			
Opintopisteet	Laskukaava 1600/60=26,666 (1 ects ≈ 26,7 h) ²	Opiskelutunnit	Opiskeluviikkoa
5 op	26,7 h x 5 op	133,5 h	≈ 3,3 opiskeluviikkoa
10 op	26,7 h x 10 op	267 h	≈ 6,7 opiskeluviikkoa
15 op	26,7 h x 15 op	400,5 h	≈ 10 opiskeluviikkoa

Ennen opinnäytetyön aloittamista Sinun kannattaa tutustua myös tämän opinnäytetyöohjeen vinkkimateriaaliin, jota olen kerännyt alalukujen loppuun helpottamaan opinnäytetyön tekemiseen liittyvää opiskeluretkäsi.

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä (Lapin ammattikorkeakoulun tutkintosääntö 2020, 15). Sosionomi AMK -tutkintoa ja siihen liittyvää opinnäytetyöprosessia määrittää vallitseva ammattikorkeakoululainsäädäntö ja OKM:n linjaukset, Lapin ammattikorkeakoulun tutkintosääntö sekä sosiaalialan opetussuunnitelma sosiaalialan AMK-verkoston suositusten (esim. kompetenssimäärittelyt) lisäksi (Kuvio 2.).

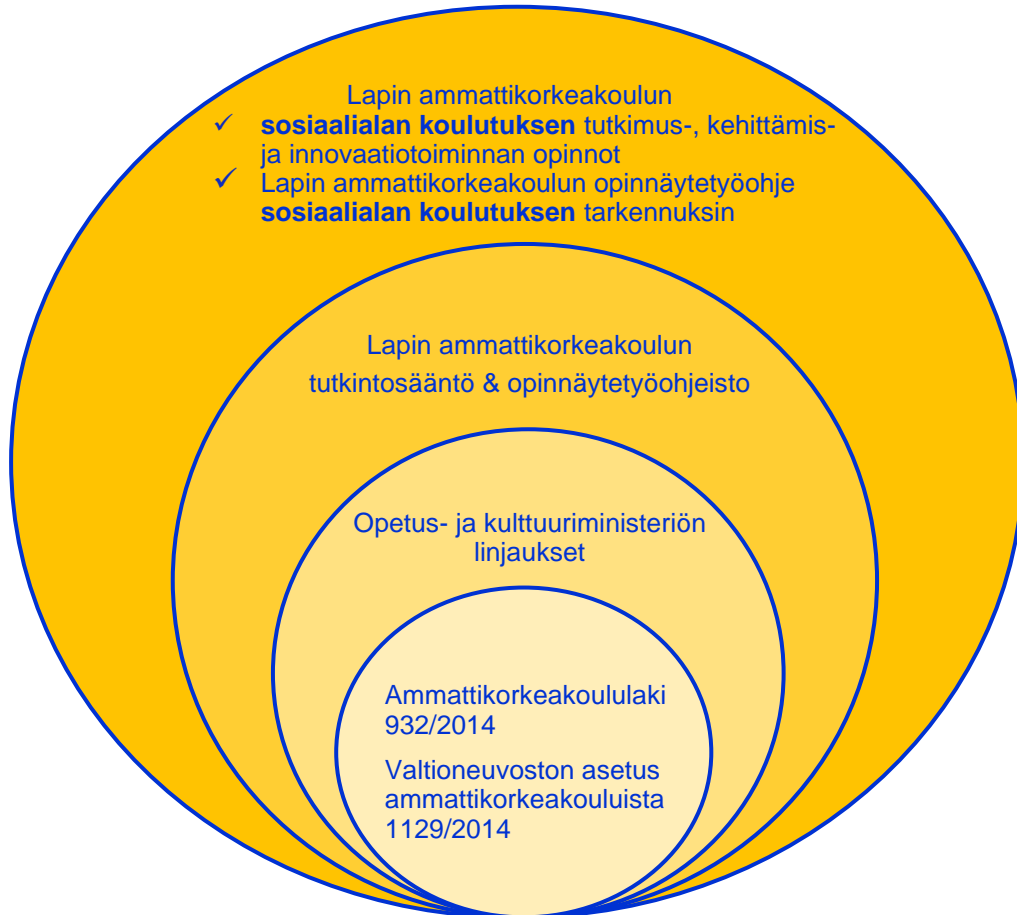
Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkoston 2016 laatima ja päivittämä sosionomi (AMK) -tutkinnon kompetenssimäärittely³ jakaantuu kuuteen osakokonaisuuteen:

¹ **Lähde:** European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS). Viitattu 16.12.2020 https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/european-credit-transfer-and-accumulation-system-ects_en

² Opiskeluviikko 40 opiskelutuntia.

³ **Lähde:** Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren. Ammattikorkeakoulutus sosiaalialan muutoksen edistäjänä. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n työryhmän

1) Sosiaalialan eettinen osaaminen; **2)** Asiakastyön osaaminen; **3)** Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen; **4)** Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen; **5)** Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen ja **6)** Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. (Emt.)

Kuvio 2. Opinnäytetyön sisältöä määrittävät ohjeistukset.

Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen –kokonaisuuden mukaan sosionomi (AMK) **1)** kykenee innovatiiviseen ongelmaratkaisuun ja verkostotyöhön sosiaalialan kehittämisessä; **2)** osaa kehittää kumppanuuslähtöisesti asiakastyön menetelmiä, työkäytäntöjä sekä palveluprosesseja; **3)** osaa suunnitella, toteuttaa ja arvioida kehittämishankkeita; **4)** osaa soveltaa tutkimus- ja kehittämismenetelmiä toimintakäytäntöjen kehittämiseksi; **5)** osaa tuottaa ja arvioida tietoa hyvinvoinnin edistämiseksi sekä **6)** osaa toimia tutkimus- ja kehittämistyön eettisten periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti. (Emt.)

VINKKIMATERIAALIA

Ammattikorkeakoululaki (932/2014)

✓ <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)

✓ https://ec.europa.eu/education/resources-and-tools/european-credit-transfer-and-accumulation-system-ects_en

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (1129/2014)

✓ <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129>

1.2 Opinnäytetyön tavoite⁴

Lapin ammattikorkeakoulun tutkintosäännön (2020, 15) mukaan AMK-tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä. (Lapin ammattikorkeakoulun tutkintosääntö 2020, 15.)

Opinnäytetyön tulee liittyä koulutuksen keskeisiin sisältöihin ja alan ammattikäytäntöihin. Se voi olla myös osa yksi- tai monialaista ryhmätöinä tehtävää projektia tai tutkimusta, jolloin on kuitenkin voitava osoittaa kunkin opiskelijan itsenäinen panos opinnäytetyöstä. Opinnäytetyön tulee osoittaa perehtyneisyyttä opinnäytetyön aihepiiriin sekä valmiutta tarvittavien tutkimus- ja kehittämismenetelmien hallintaan ja ammatilliseen viestintään. Opinnäytetyön laajuus on AMK-tutkinnossa 15 opintopistettä. Opinnäytetyön arvioinnissa noudatetaan arviointiasteikkoa 1-5, hylätty (Hyl). Arvioinnissa käytetään ammattikorkeakoulun arviointiperusteita. (Emt., 15.)

Opinnäytetyö tehdään koulutuksen opetuskielellä, ellei vastuullinen osaamispäällikkö opiskelijan hakemuksesta erityisestä syystä muuta päättä. Opinnäytetyöt ovat julkisia asiakirjoja ja niiden liiteaineistossa voi olla opinnäytetyöhön liittyviä muita julkisia tai ei-julkisia dokumentteja. Liiteaineiston olemassaolo tulee todentaa julkisessa osassa. Opinnäytetyön arvioinnissa voidaan ottaa huomioon vain julkinen osa. Ammattikorkeakoulu tarkistaa opinnäytetyöt plagiointitunnistamisjärjestelmällä. (Emt., 15.)

VINKKIMATERIAALI

Lapin ammattikorkeakoulun tutkintosääntö 15.12.2020

✓ <https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Lapin%20AMK%20tutkintosääntö.pdf>

⁴ **Lähde:** LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKINTOSÄÄNTÖ 15.12.2020. <https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Lapin%20AMK%20tutkintosääntö.pdf>

1.3 Mistä ja miten sosiaalialan opinnäytetyö?

Opinnäytetyön aiheen valinta on joillekin opiskelijoille varsin helppo vaihe opiskelussa, mutta toisille se voi olla yksi haastavimmista opiskeluvaiheista. Aiheen valintapäätöstä tehdessäsi Sinun on hyvä arvioida, millaisiin työtehtäviin pyrit haakeutumaan opiskelusi päättymisen jälkeen, minkä aihepiirin tuntemusta haluat lisätä tai syventää suhteessa harjoittelujaksoihisi tai muuhun työkokemukseesi sosiaalialalta. (Viinamäki 2008, 9.)

Aiheen ja näkökulman valintaa helpottaa koko opiskelun aikainen ajankohtaisen sosiaalialan suomalaisen ja ulkomaisen keskustelun seuraaminen muun muassa kirjallisuudesta, tieteellisistä aikakauslehdistä, TV:stä, radiosta, www-sivuilta. Opinnäytetyön aiheen löytämisen apuna ovat erilaisten hakusanojen avulla tehtävät kirjallisuushaut kirjastojen tietokannoista, opettajien kanssa keskustelu sekä opiskelun aikaisten harjoittelupaikkojen tutkimuksellisten tarvekartoitusten etsiminen. Opinnäytetyö voi perustua johonkin Sinua kiinnostavan asian tutkimiseen ”perinteisellä tavalla”, jossa hankit opinnäytetyön tekemistä varten tutkimusaineiston, minkä analysoit ja teet tarvittavat johtopäätökset. Opinnäytetyö voi liittyä myös esimerkiksi kehittämis- tai kokeiluprojektiin, tuotekehitystyöhön, tapahtuman järjestämiseen, taiteelliseen tuotokseen, koulutusprojektiin tai oppimateriaalin tuottamiseen. (Emt., 9.)

Perinteisen opinnäytetyön ohjeellinen laajuus tekstiosuudeltaan on noin 40–60 sivua tehdessäsi sen yksin. Opinnäytetyön laajuus suurenee sekä määrällisesti että laadullisesti tekijämäärän lisääntyessä. Myös produktiossa täytyy olla kirjallinen osuus. (Emt., 9.)

Ammattikorkeakoulun kirjastoissa ja oppimiskeskuksissa voit lainata opinnäytetyötä varten aineistoa, tehdä tiedonhakuja ja käyttää kirjaston laitteita. Kirjastot välittävät myös kaukolainoja. Voit tehdä tiedonhakuja ammattikorkeakoulun omasta tietoverkosta useista suomalaisista ja ulkomaisista tietokannoista, elektronisista lehdistä, hakuteoksista ja muista aineistoista. Kirjasto- ja tietopalveluhenkilökunta avustaa Sinua tiedonhauissa ja tiedonhaun opiskelussa. (Emt., 9.)

VINKKIMATERIAALIA

Tietoarkiston kansallisia ja kansainvälisiä tietoarkistoja (Aineistot -kohta)

✓ <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/laatutyo/>

Palveluportaali Aila

✓ <https://services.fsd.uta.fi/>

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Keskeinen osa opinnäytetyön tekemistä on sen rakenteen ja laajuuden miettiminen. On tärkeää, että eri pääluvut ovat toisiinsa nähden sopusuhtaisia. Opinnäytetyön rakenteen suunnittelu on keskeinen osa onnistunutta tutkimusprosessia. Opinnäytetyön raportti voidaan jakaa esimerkiksi viiteen päälukuun. (vrt. Viinamäki 2016, 10):

Johdannossa kuvataan

- lyhyesti omin sanoin opinnäytetyön aihe
- opinnäytetyön kohde
- yksilöllinen ja yhteiskunnallinen peruste opinnäytetyön aiheelle ja kohderyhmälle

Opinnäytetyön toteuttamisesittelyssä kerrotaan

- tutkimustehtävät
- tutkimusjoukko
- tutkimusaineisto
- tutkimusmenetelmä
- analyysimenetelmät
- produktion toteuttamisprosessi

Teoreettisessa tai käsitteellisessä esittelyssä kerrotaan

- opinnäytetyössä käytettävät teoreettiset viitekehykset ja/tai käsitteet, joita hyödynnetään analyysivaiheessa

Tulosten/tuotosten tarkasteluosiossa kerrotaan ja analysoidaan

- tutkimusasetelmaan/kehittämisesetelmaan sopivalla analysointimenetelmällä opinnäytetyön tulokset/tuotokset suhteessa opinnäytetyölle asetettuun tutkimus- tai kehittämistehtävään valitun tutkimus- tai kehittämisstrategian sekä teoreettisen viitekehyksen mukaisesti

Pohdintaosiossa

- kuvataan ja arvioidaan opinnäytetyöprosessia tulosten/tuotosten ja oman oppimisprosessin kannalta
- kerrotaan tulosten/tuotosten pohjalta tehtävät johtopäätökset jatkotoimintapohjoitukseksi
- arvioidaan opinnäytetyön tulosten/tuotosten luotettavuutta ja hyödynnettävyyttä

Opinnäytetyöprosessi on kuvattuna pääpiirteittäin kuvioissa 3.–5. opinnäytetyön kronologisen, metodologisen ja kirjoittamisprosessin etenemisen näkökulmista.

5. ASKEL: *Opinnäytetyön viimeistely*

- a. Kirjoita opinnäytetyöraportti.
- b. Muokkaa ja viimeistele.
- c. Tarkista taittaminen tekstin, kuvioiden, taulukoiden yms. osalta.

4. ASKEL: *Opinnäytetyön päättäminen*

- a. Järjestä aineisto loogisesti.
- b. Analysoi, tulkitse sekä kirjoita opinnäytetyösi johtopäätökset.

3. ASKEL: *Opinnäytetyön toteuttaminen*

- a. Käynnistä opinnäytetyösi tekeminen konkreettisesti ja hanki tarvitsemasi aineisto, yms. materiaali.
- b. Arvioi aineistosi tai toimintasuunnitelmasi käyttökelpoisuutta rakentavan kriittisesti opinnäytetyösi näkökulmasta.
- c. Kerää tarvittaessa lisää aineistoa opinnäytetyösi toteuttamista varten tai muuta opinnäytetyösi toteuttamissuunnitelmaa.

2. ASKEL: *Opinnäytetyön suunnittelu*

- a. Etsi opinnäytetyösi keskeisimmät teoreettis-metodologiset informaatiolähteet.
- b. Lue ja kerää opinnäytetyössä tarvitsemasi pääasiallinen teoreettis-metodologinen aineisto.
- c. Pidä opinnäytetyöpäiväkirjaa.

1. ASKEL: *Opinnäytetyöhön orientoituminen*

- a. Valitse opinnäytetyön aihepiiri.
- b. Rajaa opinnäytetyösi aihe, jotta voit toteuttaa sen realistisesti tavoiteajassa.
- c. Valitse opinnäytetyösi kannalta relevantit teoreettis-metodologiset käsitteet.
- d. Hae tutkimuslupa, jos tarvitset sitä.

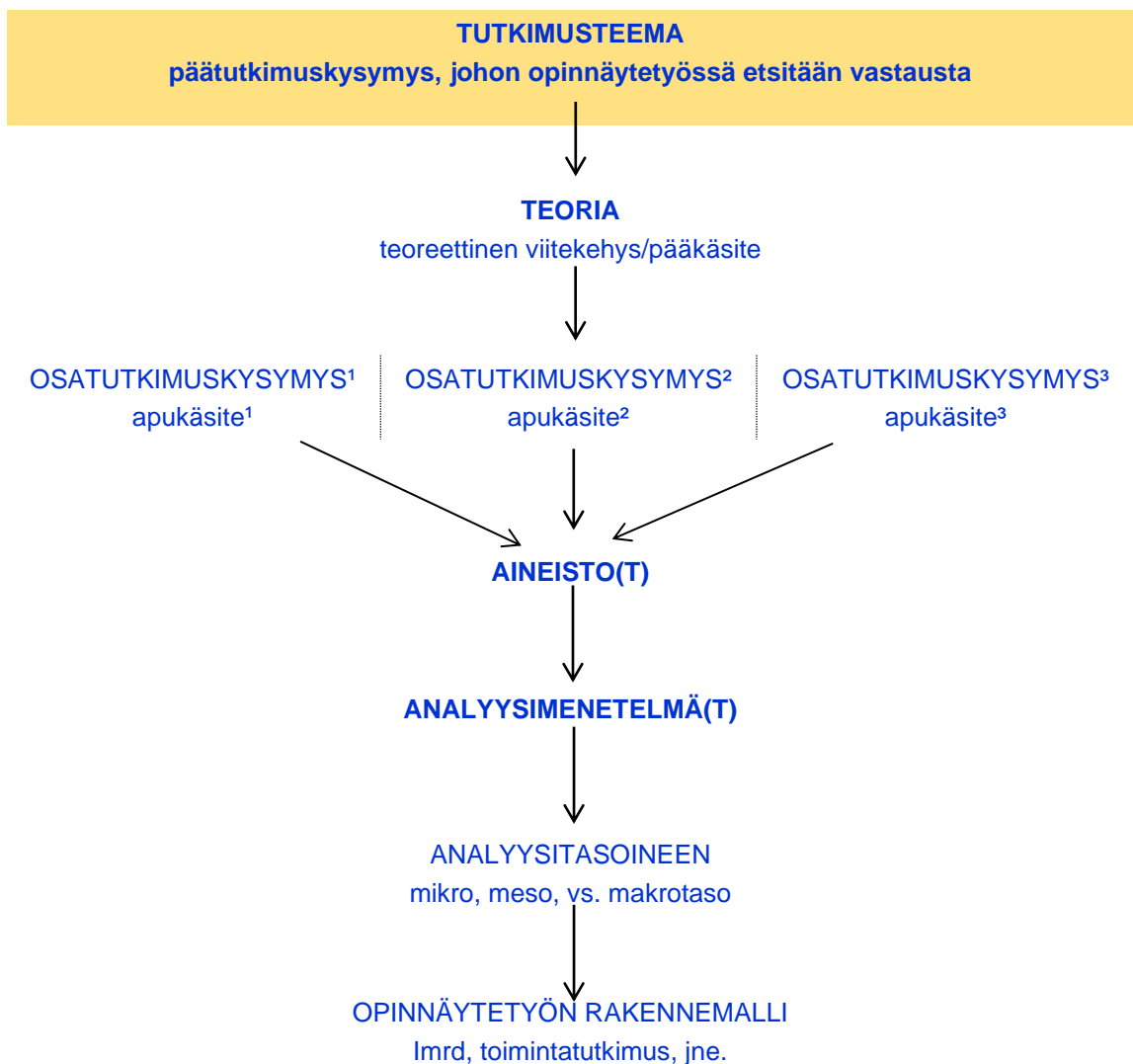
Kuvio 3. Opinnäytetyöprosessin viisi askelta.⁵

Opinnäytetyöprosessin viisi askelta konkretisoituvat ja tarkentuvat opinnäytetyökohtaisessa lähiohjauksessa. Opinnäytetyöprosessi alkaa ideapaperi laatimisesta, joka luo perustan laatia tutkimus/toteutussuunnitelma, joka muokkaantuu opinnäytetyöraportiksi. Ideapaperin laajentamiseen perustuva opinnäytetyön tutkimus/toteutussuunnitelma (**Liite 1.**) kannattaa kirjoittaa Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyön mallipohjaan, jotta opit hyödyntämään em. mallipohjaa optimaalisesti varsinaisen opinnäytetyöraportin kirjoittamista varten.

HUOM!

- Lapin ammattikorkeakoulun henkilöstölle ja opiskelijoille kohdentuvaan aineiston keruuseen tutkimusluvan antaa rehtori.

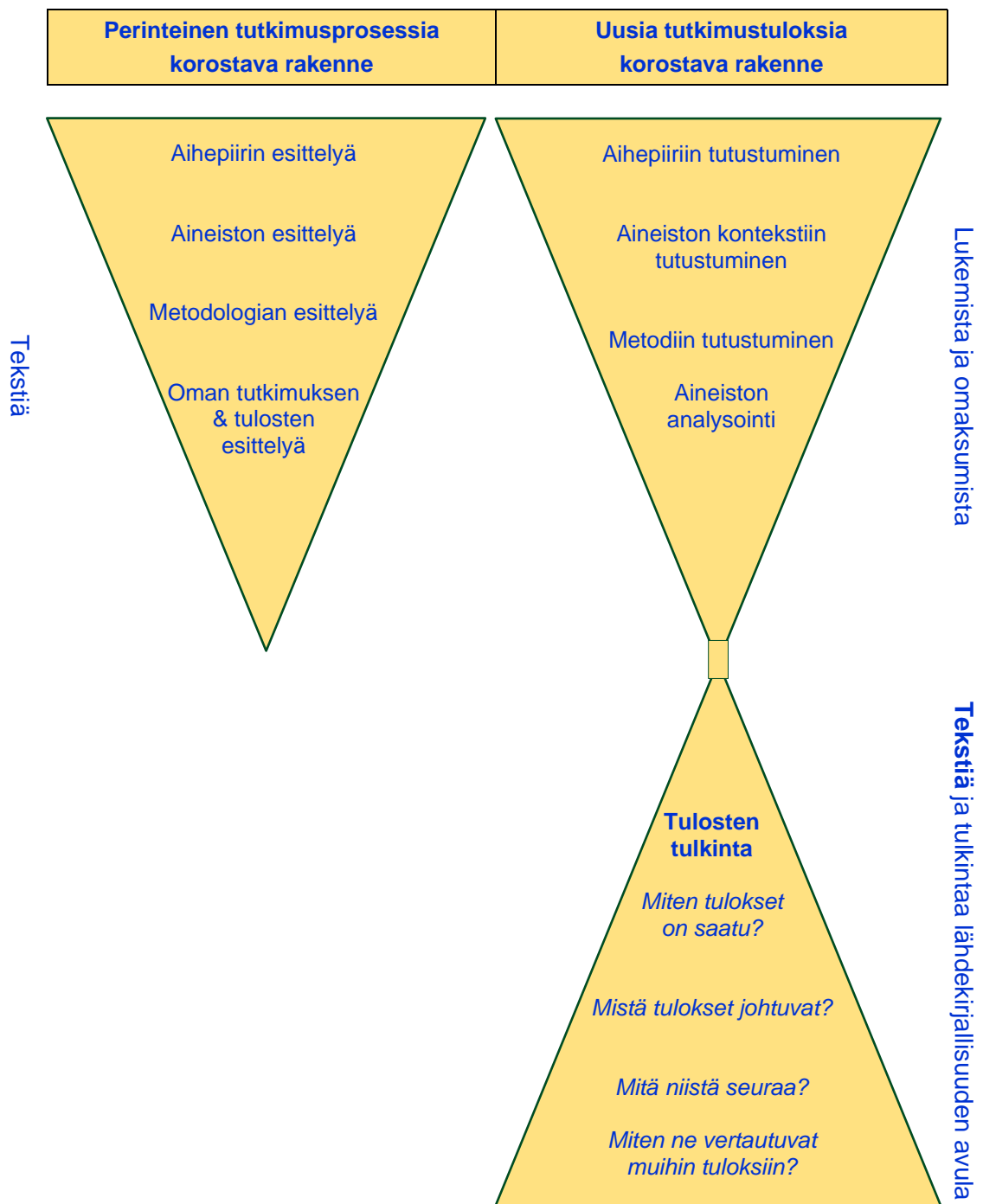
⁵ **Muokattu** Viinamäki, L. 2015. Sosiaalialalle sopivammaksi lähteestä Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 1997: Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Kuvio 4. Opinnäytetyöprosessin etenemispuu.⁶

Opinnäytetyö on prosessi, jossa pätee sääntö: Mitä aikaisemmin aloitat opinnäytetyön tekemisen, sitä vähemmän koet kiireen aiheuttamaa stressiä ja sen parempi on lopputuloksesi. Aiheen rajaamiseen tarvitset useimmiten varsin laajaa perehtyneisyyttä valitsemaasi aihepiiriin ja monipuolista alan kirjallisuuden lukeamista. Kirjallisuuden hankkiminen ja siihen perehtyminen vie aikaa kuten myös tutkimusluvan hankkiminen. Molempiin on syytä varata riittävästi aikaa. Myös opiskelijan, toimeksiantajan ja oppilaitoksen välille tehtävän toimeksiantosopimuksen laatimisprosessiin kannattaa varata aikaa. (Viinamäki 2008, 13; **Liitteet 2.-3.**).

⁶ **Lähde:** Viinamäki, L. 2010. Metodiluennoilla esitelty opinnäytetyöprosessin "etenemispuu" ideaperin ja tutkimussuunnitelman laatimisen tueksi.

Kuvio 5. Opinnäytetyön perinteinen ja uusi rakennemalli.⁷

Opinnäytetyössä kertaantuu koko opiskeluajan saldo. Siinä Sinun tulee osoittaa perehtyneisyyttäsi opinnäytetyön aihepiiriin sekä valmiuttasi tarvittavien tutkimusmenetelmien hallintaan sekä ammatilliseen suulliseen ja kirjalliseen viestintään. Opiskelun loppuvaiheessa opinnäytetyötä tehdessäsi Sinun tulee hallita samanaikaisesti alaasi liittyvää praktista, teoreettista ja metodologista sekä suomalaista

⁷ **Lähde:** Uljas-Rautio, K. 2010. Kirjoittamisen ja lukemisen taito. Teoksessa Hurtig, J., Laitinen, M. & Uljas-Rautio, K. (toim.) Ajattele itse! Tutkimuksellisen lukutaidon perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 171.

että ulkomaista keskustelua. (Viinamäki 2008, 15.) – Opinnäytetyössä on kyse myös ennakkoluulottomasta ”stereotyytiavapaasta” oivaltamisesta ja uskaltamisesta.

VINKKIMATERIAALIA

KvaliMOTV on kvalitatiivisten tutkimusmenetelmien verkko-oppikirja

✓ <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html>

KvantiMOTV on kvantitatiivisten tutkimusmenetelmien oppimisympäristö

✓ <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/intro.html>

1.5 Tutkimuseettiset toimintaperiaatteet

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) edistää hyvää tieteellistä käytäntöä, ennaltaehkäisee tutkimusvilppiä, edistää tutkimuseettistä koskevaa keskustelua ja tiedotusta Suomessa sekä seuraa alan kansainvälistä kehitystä (Asetus tutkimuseettisestä neuvottelukunnasta 1347/1991). Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on yhteistyössä suomalaisen tiedeyhteisön kanssa uudistanut tutkimuseettisen ohjeen hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sen loukkausepäilyjen käsittelemisestä eli HTK-ohjeen: *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012*. HTK-ohje antaa kaikille tutkimuksen harjoittajille mallin hyvästä tieteellisestä käytännöstä ja sitä noudatetaan Suomessa kaikilla tieteenaloilla. Luettelo siihen sitoutuneista organisaatioista on tutkimuseettisen neuvottelukunnan verkkosivuilla (HTK ohjeeseen sitoutuneet organisaatiot). Ohjeen tavoitteena on hyvän tieteellisen käytännön edistäminen ja tieteellisen epärehellisyyden ennaltaehkäiseminen tutkimusta harjoittavissa organisaatioissa, kuten yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa. Niiden tulee soveltuvin osin noudattaa ohjetta myös yritysten ja muiden tahojen kanssa tehtävässä kansallisessa ja kansainvälisessä tutkimusyhteistyössä. (Hyvä tieteellinen käytäntö ... 2012, 1, 4.; **Liitteet 4.–7.**)

Opinnäytetyön laadinnassa pitää noudattaa vallitsevaa tietosuojalainsäädäntöä tutkimuseettisten toimintaperiaatteiden lisäksi. Opinnäytetyön aloittamisvaiheessa ja erityisesti ennen sen tekemiseen usein liittyvää tutkimusluvan hankkimista Sinun on syytä perehtyä tutkimuseettisiin toimintaperiaatteisiin opinnäytetyön aiheesi edellyttämällä tavalla sekä keskustella ohjaajiesi kanssa tutkimuseettisten toimintaperiaatteiden soveltamisesta. (Viinamäki 2008, 8.)

VINKKIMATERIAALIA

Tietosuojavaltuutetun toimisto

✓ <https://tietosuoja.fi/etusivu>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta

✓ <http://www.tenk.fi/>

Informointi henkilötietojen käsittelystä

✓ <http://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/fi/tutkittavien-informointi.html>

1.6 Opinnäytetyön ohjaus

Sinulla on oikeus saada opinnäytetyöhönsä ohjausta ongelma- ja valintatilanteissa. Ohjaaja kertoo eri vaihtoehtojen eduista, haitoista ja vaikutuksista. Opinnäytetyön tekijällä on vastuu tekemistään valinnoista. Ohjaus koskee pääasiassa tutkimusongelman/tehtävän valintaa ja rajausta, tutkimusmenetelmän valintaa ja soveltamista, tulosten esittämistä ja tulkintaa sekä raportin kirjoittamista. Sinulla on velvollisuus osallistua ohjausseminaareihin ja -tilaisuuksiin ja oikeus tarvittaessa saada ohjausta. (Viinamäki 2008, 18; Opinnäytetyöprosessin eettiset suositukset – muistilista opiskelijalle ja ohjaajalle⁸.)

Summa summarum

- Opinnäytetyöllesi nimetään kaksi ohjaajaa ideapaperin aiheen perusteella.
- Keskustele ohjaajiesi kanssa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa opinnäytetyösi aiheesta sekä tee heidän kanssaan yhteistyötä koko opinnäytetyöntekoprosessin ajan.
- Keskustele ja sovi molempien ohjaajiesi kanssa ennen kuin alat hankkia tutkimusaineistoa.
- Toimita molemmille ohjaajillesi käsikirjoitus kommentoitavaksi samaan aikaan.
- Keskustele ohjaajiesi kanssa tutkimustulostesi julkistamisesta tiedotusvälineille.
- Varaa aikaa myös ohjaajillesi, jotta he ehtivät perehtyä käsikirjoituksiisi. (Emt.)

HUOM!

- IT-teknisissä kysymyksissä Sinua auttavat IT-palvelun ja eOppimispalvelun henkilöstö.
- Opinnäytetyön sisällöllisissä kysymyksissä saat apua ohjaavilta opettajiltasi.
- Opiskelija(t) vastaa(vat) itse opinnäytetyön kuluista. Jos opinnäytetyö tehdään toimeksiannosta tai tilaustyönä, osapuolet sopivat kustannusten jakamisesta.

⁸ **Lähde:** Opinnäytetyöprosessin eettiset suositukset - muistilista opiskelijalle ja ohjaajalle (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry). Viitattu 16.12.2020 http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene-opinnaytetyoprosessin-eettiset-suositukset_muistilistat-opiskelijalle-ja-ohjaajalle.pdf?_t=1526903222

Ohjaavien opettajien ohjeelliset kommentointi- ja lukukerrat

- o Tutkimusaiheen esittely
- o Tutkimussuunnitelman hyväksymiskeskustelu
- o Teoreettis-metodologisen osuuden jälkeinen palautekeskustelu
- o Tulososion kirjoittamisen jälkeinen palautekeskustelu
- o ”Esitarkastusversion” kommentointi. (Viinamäki 2008, 34.)

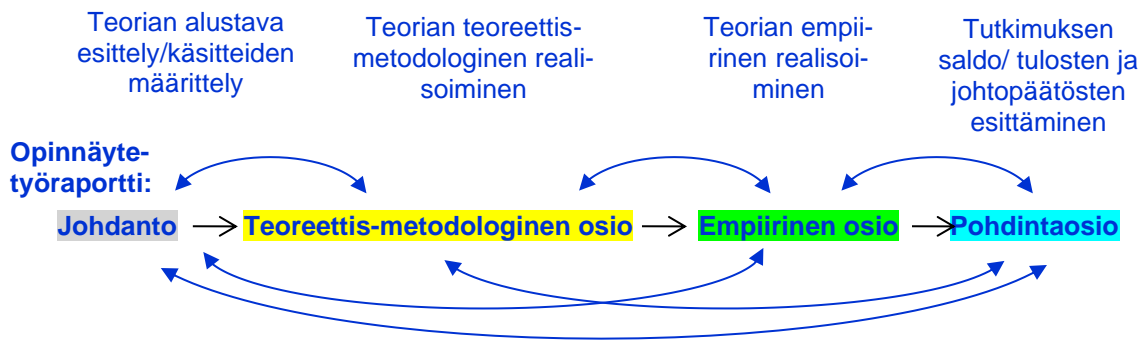
Opinnäytetyön esittelymalli

- Laadi tarvittaessa (esim. haastateltaville, yhteistyöorganisaatioille jne. jaettavaksi) opinnäytetyön esittely.
- Kerro opinnäytetyösi esittelyssä:
 - o Kuka olet?
 - o Mitä tutkit?
 - o Miksi tutkit?
 - o Miten ja kuinka kauan säilytät saamasi aineiston?
 - o Miten noudatat tutkimuseettisiä toimintaperiaatteita?
 - o Miten raportoit tutkimusjoukolta saamiasi tietoja?
 - o Mitä hyötyä opinnäytetyöhösi osallistumisesta on tutkimusjoukkoosi kuuluville?
 - o Mistä tutkimusluvan antaja ja tutkimusjoukkoon kuuluvat saavat opinnäytetyösi sen valmistumisen jälkeen?
 - o Kerro omat yhteystietosi (nimi, sosionomi (AMK) -tutkinto-opiskelija, sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@edu.lapinamk.fi) allekirjoituksellesi.
 - o Kerro ohjaajiesi yhteystiedot (nimi, työtehtävä, sähköpostiosoite: etunimi.sukunimi@lapinamk.fi). (Vrt. Viinamäki 2008, 36.)

1.7 Tekstin ”juonellistaminen” ns. keskusteluttamismetodilla⁹

Tekstin ”juonellistaminen” ns. keskusteluttamismetodia käyttäen on yksi tapa, jolla opinnäytetyöraportin pirstaleisuutta on mahdollista vähentää tai jopa poistaa. ”Juonellistamisidean” mukaisesti opinnäytetyön **johdanto-osiossa** esitellään alustavasti tutkimusteema, tutkimuskysymykset ja teoreettinen viitekehys. **Teoreettis-metodologisessa osiossa** täsmennetään johdannossa esitettyyn tutkimusteemaan soveltuva teoreettinen viitekehys, tutkimuksen tavoite ja -asetelma sekä keskustelutetaan niitä toistensa kanssa. **Empiirisessä osiossa** saatuja tutkimustuloksia keskustelutetaan teoreettis-metodologisen viitekehysten kanssa. **Pohdintaosiossa** keskustelutetaan johdanto-osiota, teoreettis-metodologista osiota ja empiiristä osiota keskenään johtopäätösten esittämiseksi sekä arvioidaan tutkimustulosten luotettavuutta. (Kuvio 6.)

⁹ **Lähde: Viinamäki, L. 2007.** Triangulatiivisen tutkimusasetelman soveltamismahdollisuudet. Teoksessa Viinamäki, L. & Saari, E. (toim.) Polkuja soveltavaan yhteiskuntatieteelliseen tutkimukseen. Kustannusosakeyhtiö Tammi. Helsinki, 173–197.

Kuvio 6. Tutkimusraportin ”juonellistaminen” keskusteluttamismetodilla.

Raportin jokaisessa osiossa tulee hyödyntää soveltuvaa, relevanttia referenssilähteitä.

1.8 Opinnäytetyön käsikirjoituksen viimeistelyvinkkejä¹⁰

Opinnäytetyön viimeistelyyn myös kannattaa varata riittävästi aikaa. Sosiaalialan opinnäytetyön viimeistelyvinkeiksi soveltuu Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti Janus –lehteen artikkeliksi tarkoitettujen käsikirjoitusten arviointikohteet:

- Opinnäytetyön tärkeys aihealueen kannalta
 - onko opinnäytetyö tärkeä omalla tutkimus- ja aihealueellaan?
 - onko opinnäytetyön kysymyksenasettelu kiinnostava ja relevantti?
 - viekö opinnäytetyön kysymyksenasettelu ajattelua eteenpäin?
 - jäsentääkö opinnäytetyön kysymyksenasettelu uudella tavalla olemassa olevia keskusteluja?
 - tuoko opinnäytetyön kysymyksenasettelu esiin jotain aiemmin esittämättä?
- Tutkimusongelman/tehtävän muotoilu
 - onko tutkimusongelma tuotu selkeästi esiin?
 - onko tutkimusongelman muotoilu looginen?
 - miten tutkimusongelma on perusteltu?
- Olemassa olevan tutkimuksen tuntemus
 - onko tekstissä keskitytty asian kannalta merkityksellisiin tutkimuksiin?
 - onko opinnäytetyön kannalta keskeiset käsitteet määritelty kattavasti?
- Käytetyt menetelmät ja niiden raportointi
 - onko opinnäytetyössä käytetyt menetelmät kuvattu tarkoituksenmukaisesti ja riittävän yksityiskohtaisesti sekä onko niiden sopivuutta pohdittu?
 - onko aineisto raportoitu riittävästi sekä onko aineiston luotettavuudesta keskusteltu?

¹⁰ **Lähde:** Arviointiprosessi 2016. Artikkeliksi tarkoitettujen käsikirjoitusten arviointikohteet. Janus. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti. (<http://ojs.tsv.fi/index.php/janus/about/editorialPolicies#peerReviewProcess>) soveltaen Lapin ammattikorkeakoulun sosiaalialan opinnäytetyöprosessiin.

- Analyysin laatu
 - millainen on tekstin tieteellinen loogisuus?
 - noudattaako kirjoittaja johdonmukaisesti itselleen tekstissä asettamaansa tehtävää?
 - ovatko opinnäytetyön tulokset ja johtopäätökset perusteltuja sekä esitetäänkö niiden tueksi riittävää informaatiota?
 - onko argumentointi johdonmukaista?
- Esitystavan laatu
 - millainen on tekstin luettavuus?
 - miten yhtenäinen työ on?
 - toimivatko otsikoinnit ja kappalejaot?
 - onko kieliasu riittävän selkeä?
 - onko lähteitä käytetty oikeaoppisesti?
 - ovatko kuviot ja taulukot tarkoituksenmukaisia ja ylipäänsä tarpeellisia?
 - onko esittämisjärjestys selkeä?
 - puuttuuko työstä joitain osioita?

Summa summarum: Tarkista vielä kerran ennen opinnäytetyösi arvosteltavaksi jättämistä

- opinnäytetyösi rakenne
- ilmaisu
- tekstiviitteiden ja lähdeluettelon yhtäpitävyys
- ilmaisusi loogisuus
- lopullisen käsikirjoituksen taittaminen (kuviot, taulukot, otsikot jne. sijoittuvat asianmukaisesti sivulle).

VINKKIMATERIAALIA

Kielijelppi

- ✓ <https://blogs.helsinki.fi/kielijelppi/>

Kielitoimiston ohjepankki

- ✓ <http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/>

Kirjoittajan ABC-kortti

- ✓ <http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/>

Ks. myös **Liite 8.**

Taulukossa 2. esitellyt opinnäytetyöprosessin avaintapahtumat kartuttavat opin-
topisteitä, joista 5 op tulee opinnäytetyösuunnitelman jälkeen (5. lukukausi), 5 op
opinnäytetyön edettyä toteutusvaiheeseen (6. lukukausi) ja 5 op opinnäytetyön
arvioimisen jälkeen (7. lukukausi).

Taulukko 2. Opinnäytetyöprosessin avaintapahtumat lukukausittain.

Opinnäytetyön vaiheet kuukausittain & lukukausittain	Opinnäytetyön vaiheet lukukausittain																		
	4. lukukausi						5.–6. lukukausi						7. lukukausi						
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	n.
Opinnäytetyön suunnitteluvaihe																			
✓ Orientaatioluennot																			
✓ Opinnäytetyön ideapaperin laatiminen																			
✓ Opinnäytetyön ohjaajien nimeäminen																			
✓ Opinnäytetyön toteutussuunnitelman kirjoittaminen																			
✓ Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-osaaminen opinnot (5 op)																			
Opinnäytetyön valmistamisvaihe																			
✓ Opinnäytetyön toteutussuunnitelman käytäntöön vieminen																			
○ opinnäytetyön analyttinen taustoitus (kirjallisuus/hankekat-saus)																			
○ opinnäytetyön teoreettis-metodologinen taustoitus																			
○ opinnäytetyön aineiston keruu/toiminnallinen osio																			
✓ Opinnäytetyötekstin kirjoittaminen johdannosta loppupäätelmiin																			
Opinnäytetyön viimeistelyvaihe																			
✓ opinnäytetyötekstin viimeistely (rakenne; kieliasu; lähteiden merkintä; kuvio- ja taulukko- viittaukset)																			
✓ opinnäytetyötekstin taittaminen (kuvioiden ja taulukoiden, liitteiden sivutus)																			
✓ opinnäytetyön esitarkastusversion laatiminen ennen varsinaista opinnäytetyöseminaaria																			
✓ opinnäytetyön esitysmateriaalin laatiminen opinnäytetyöseminaariin																			

- Opinnäytetyön esitarkastusversio tallennetaan Moodleen kuukausi ennen opinnäytetyöseminaaria opettajien loppukomentointia ja seminaarilupaa varten.
- Opinnäytetyö tallennetaan viimeistään viikko ennen seminaaria Moodlen palautuslaatikkoon.
- Opinnäytetyö tallennetaan arkistolaitoksen määräyksen mukaisesti **YKSA-arkistopalveluun**, <https://yksa.darchive.fi/YKSA3/public/thesis/LapinAMK/> sekä vapaavalintaisesti **Theseus -tietokantaan**, <https://submititions.theseus.fi/>. Theseus on Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n tarjoama palvelu, joka tarjoaa käyttöä Suomen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä sekä julkaisuja verkossa.

2 LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUN OPINNÄYTETYÖOHJEISTO 2020

Tässä pääluvussa kuvataan Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyömalli (2020) opinnäytetyön kirjoitusalusella, mikä mahdollistaa kirjoittamis- ja esittämisteknisten aseteluiden suoran hyödyntämisen. Sosiaalialan koulutuksen opinnäytetyön esittämistekniset tarkennukset Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyömalliin on kirjoitettu tässä pääluvussa sinisellä värillä 1. pääluvun tapaan.

Sosiaalialan opinnäytetyön esittämistekniset lisätarkennukset koulutuksen opinnäytetöiden yhtenäisen ulkoasun saavuttamiseksi (ks. tark. **Liite 9.**):

- Päälukujen yhteydessä yms. taitteknisissä tilanteissa on suositeltavaa käyttää Osanvaihdosta Seuraava sivu -toimintoa.
- Jos otsikot sijoittuvat kahdelle riville, niin on suositeltavaa käyttää otsikossa rivinväliä 1.
- Alaviitteiden, luetteloiden, kuvioiden, taulukoiden sekä empiiristen aineistoiesittelyjen fonttityypiksi soveltuu Arial 10 rivivälillä 1.
- Jos leipätekstissä on useita kuvioita ja taulukoita, on tärkeää huolehtia:
 - että fontistot (fonttityyppi ja fonttikoko) ovat samanlaiset jokaisessa kuviossa ja taulukossa
 - että kuviot (Leveys 15 cm) ja taulukot (Ensisijainen leveys 100 %) ovat mahdollisimman samankokoisia, mikä toteutuu hyödyntämällä koko tekstikentän leveyttä tekstin ulkoasun yhtenäisyyden saavuttamiseksi.
- (Liite)Kuvioista ja -taulukoista on hyvä laatia erilliset luettelot sisällysluettelon jälkeen
- Myös sisennysten osalta on opinnäytetyössä hyvä pyrkiä yhtenäisyyteen käyttämällä 1 cm:n sisennyksiä (alaviitteet, luettelot, empiiriset aineistoiesittelyt)

2.1 Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessi

Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeisto (<https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Oppaat-ja-ohjeet/Opinnaytetyo-AMK>) sisältää Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessikuvauksen aiheen valinnasta työn julkaisemiseen sekä opinnäytetyön ohjeet ja lomakkeet.

Kuvio 7. Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöprosessi.

2.2 Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyön malli 2020

(Kopioitu 17.8.2020 sivustolta <https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Op-paat-ja-ohjeet>)

1
2
3
4
5

6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20

OPINNÄYTETYÖN NIMI (R 21, keskitä, koko 16 pt)

22

Mahdollinen alaotsikko (R23, keskitä, koko 14 pt)

24
25
26
27
28
29
30
31
32
33

Mahdollisen taustaprojektin nimi (R34, keskitä, koko 12 pt)

35

Tekijä (R36, keskitä, Sukunimi Etunimi)

Tekijä (R37, keskitä, Sukunimi Etunimi)

38

Opinnäytetyö (R39, keskitä)

Koulutus (R40, Sosiaali-)

Tutkintonimike (R41, Sosionomi AMK)

42

VUOSI (R43, keskitä koko 16 pt)

Koulutus
Tutkintonimike

Tekijä	Etunimi Sukunimi	Vuosi	XXXX
Ohjaaja(t)	Etunimi Sukunimi		
Toimeksiantaja	Toimeksiantajan nimi		
Työn nimi	Opinnäytetyön nimi		
Sivu- ja liitesivumäärä	XX + X		

Tiivistelmän perusteella lukija saa kokonaiskuvan opinnäytetyöstä. Tiivistelmässä on selostettu opinnäytetyön tavoitteet ja merkitys alalle sekä mahdolliset tutkimusongelmat, orientaatioperusta, käytetty menetelmä, tutkimusaineisto, tulokset sekä opinnäytetyön johtopäätökset.

Edellä mainitut asiakokonaisuudet esitetään tiivistelmässä ilman otsikointeja.

Tiivistelmässä ei ole yksityiskohtaisia tietoja, viittauksia työn sivuihin, taulukoita, lainauksia, tietoa tai väitteitä, joita ei ole itse työssä.

Tiivistelmän lopussa on tiedonhakuja varten keskeiset asiasanat. Tiivistelmän on mahduttava yhdelle sivulle. Riviväli tiivistelmässä on 1 ja fonttikoko 12 pt.

Opinnäytetyön kuvaus:

Metodologinen esittely:

Teoreettinen ja käsitteellinen esittely:

Keskeiset tutkimustulokset:

Johtopäätökset:

Avainsanat
Muita tietoja

3–7 asiasanaa YSA:n mukaan
Esim. Työhön liittyy multimediaesitys

Name of Degree Programme
Degree

Author	First name Last name	Year	XXXX
Supervisor	First name Last name		
Commissioned by	Name of the Commissioner		
Subject of thesis	Name of the Thesis		
Number of pages	XX + X		

In the abstract you sum up the data presented in your thesis. You bring the main points without adding anything that has not been mentioned in the thesis including e.g. the aim, methods, research material, results and conclusion. All the detailed facts such as charts or page references are excluded.

No references to literature used are made. Neither are any titles or subtitles used.

Use spacing between lines. Do not divide words into syllables. In the abstract, you most often use the past tense because the work has already been completed.

You should write the abstract only when you have finished your thesis. Use the Finnish abstract as a basis but do not try to translate directly from the Finnish abstract into English; it won't work that way.

At the end of the abstract the key words are listed.

Thesis description:

Methodological summary:

Theoretical summary:

Main results:

Conclusions:

Key words

list of key words (1–7 pcs)

Special remarks

E.g. The thesis includes a multimedia presentation.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	30
2 KÄSITTELYOSA.....	31
2.1 Käsittelyosan rakenne.....	31
2.2 Otsikointi ja sivunumerointi	31
2.3 Kuvat, kuviot, taulukot ja kaavat	31
3 POHDINTA.....	33
4 LÄHTEIDEN MERKINTÄ.....	38
4.1 Tekstiviitteet.....	38
4.2 Lähdeluettelo	40
LÄHTEET.....	47
LIITTEET	49

ALKUSANAT

Alkusanoja käytetään, jos halutaan kiittää työn tekemiseen vaikuttaneita henkilöitä tai organisaatioita.

KÄYTETYT MERKIT JA LYHENTEET

Harvinaisista merkeistä, omatekoisista symboleista ja lyhenteistä laaditaan selitysluettelo. Standardinmukaisia merkintöjä ei selitetä. Lähdeviite merkitään selityksen perään, jos on käytetty jotakin lähdettä.

KYVA	kylmävalssaamo (Viljanen 2011)
op	opintopiste

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön Johdanto-luvulla on kaksi päätehtävää: sen on herätettävä lukijan kiinnostus ja annettava lukijalle alustavat tiedot käsiteltävästä aiheesta. Johdannossa perustellaan aiheen valintaa, esitellään opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus, tausta, viitekehys sekä rajaus.

Johdannossa ei esitetä opinnäytetyön tuloksia eikä johtopäätöksiä. Johdannon jäsentely osoitetaan kappalejaolla. Tarvittaessa käytetään alaotsikointia.

Tämä malli on tehty Lapin AMK:n opinnäytetyöraportin asetteluiden mukaisesti. Opinnäytetyöraportissa työn alkusivut, sivujen asettelu, sivunumerointi, otsikointi, sisällysluettelo, otsikoiden ja kappaleiden välistykset sekä lähteet ja liitteet muotoillaan tämän mallin mukaisesti.

2 KÄSITTELYOSA

2.1 Käsittelyosan rakenne

Opinnäytetyön käsittelyosa rakentuu aiheen, tavoitteen ja toteutustavan mukaisesti. Selostuksessa edetään johdonmukaisesti. Sisältö jäsenellään pää- ja alaotsikoinnilla sekä muilla tehokeinoilla. Sisällön rakentamisessa käytetyt lähteet osoitetaan lukijalle riittävän selvästi jäljempänä annettavien ohjeiden mukaisesti.

Asian käsittely jakaantuu pää- ja alalukuihin sekä tekstikappaleisiin. Pääluvut alkavat omilta sivuiltaan. Tarvittaessa tehdään pakotettu sivunvaihto. Alalukuja tehdään vain silloin, jos niitä tulee useampia kuin yksi. Numeroitu pää- tai alaluku koostuu vähintään kahdesta kappaleesta. Teksti tulee suunnitella niin, että kolme otsikkotasoa riittää. Alalukujen otsikointi aloitetaan heti luvun pääotsikon jälkeen.

Teksti jaetaan asian käsittelyn mukaisesti kappaleisiin. Pääsääntö on, että kun tekstissä siirrytään uuteen asiaan tai asian käsittelyssä uuteen vaiheeseen, aloitetaan uusi kappale. Liian pitkät kappaleet ovat raskaslukuisia, liian lyhyet kappaleet rikkovat tekstikokonaisuutta.

Kappaleissa käytetään normaalityyliä (tyyli: Opinnäytetyö), joka on muokattu seuraavasti: fontti Arial, 12 pt. Kappalevälistys on ennen 0 ja jälkeen 12, riviväli on 1,5. Tekstin molemmat reunat tasataan. Samanaikaisesti käytetään automaattista tavutusta. Sivun asetukset ovat seuraavat: ylä 2 cm, ala 2 cm, vasen 4 cm, oikea 2 cm. Ylä- ja alatunniste ovat 1,25 cm.

2.2 Otsikointi ja sivunumerointi

Otsikoiden tulee olla lyhyitä, nasevia ja käsiteltävän asian kattavia toteavia ilmaisuja. Otsikoissa ei saa olla liikaa informaatiota, mutta otsikoiden tulee olla sellaisia, että lukija näkee jo sisällysluettelosta, mitä työ käsittelee ja miten se etenee. Sisällysluetteloon luokitellaan otsikot ja alaotsikot tämän mallin mukaisesti. Pääotsikoiden tyyli on Otsikko 1, alaotsikoiden tyyli on Otsikko 2 jne.

Sivujen laskeminen aloitetaan kansilehdeltä ja sivunumeroiden merkitseminen Alkusanat-sivulta. Sivunumerot sijoitetaan ylätunnisteeseen keskelle. Jos opinnäytetyöhön ei tule Alkusanat-sivua tai Käytetyt merkit ja lyhenteet -sivua, sivujen

merkitseminen aloitetaan sisällysluettelon jälkeiseltä sivulta. Sivunumerointi jatkuu lähteissä ja liitteissä normaalisti työn loppuun asti. Työn koko sivumäärä ja liitesivujen määrä merkitään tiivistelmään. Jos työssä on muita liitteitä, tieto merkitään sekä tiivistelmään että liiteluettelosivulle.

Sisällysluettelo sijoitetaan abstractin jälkeen. Sisällysluettelosta käytetään työssä nimitystä SISÄLLYS. Sisällysluettelo luodaan automaattisesti tekstinkäsittelyohjelmalla. Näin varmistetaan, että sisällysluettelon ja tekstin otsikot vastaavat toisiaan ja että sivunumerot ovat kohdallaan. Word-tekstinkäsittelyohjelmaa käytettäessä automaattinen sisällysluettelo luodaan mallista. Sisällysluettelossa käytetään fonttia Arial ja pistekokoa 12.

2.3 Kuvat, kuviot, taulukot ja kaavat

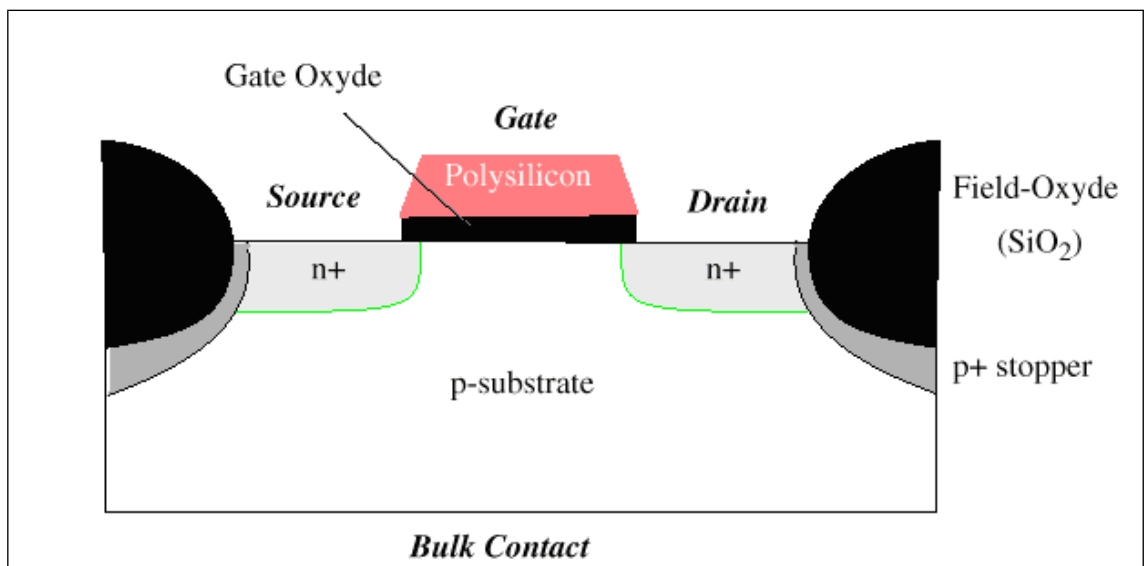
Kuvat, kuviot, taulukot ja kaavat on selitettävä tekstissä. Taulukot numeroidaan sekä otsikoidaan juoksevasti taulukon yläpuolelle (Taulukko 1) ja kuvat ja kuviot näiden alapuolelle. Jos taulukko, kuva tai kuvio on otettu lähteestä, täytyy lähdeviittaus merkitä taulukko-, kuva- tai kuvio-otsikon perään. Jokaiseen taulukkoon, kuvaan, kuvioon ja kaavaan on viitattava ainakin yhden kerran tekstissä näin (Kuvio 1).

On kiinnitettävä huomiota siihen, että kuvien, kuvioiden ja taulukoiden nimet ovat informatiivisia ja kertovat lukijalle sisällön kannalta oleellista tietoa. Kuvien, kuvioiden ja taulukoiden muotoa ja rakennetta kannattaa tarkoin harkita, jotta ne todella välittäisivät työn kannalta oleellista tietoa yksityiskohtaisesti ja havainnollisesti.

Taulukko 1. Päivien lukumäärä eri kuukausina (mahdollinen lähdeviite)

Kuukausi	Päiviä	Kuukausi	Päiviä
Tammikuu	31	Heinäkuu	31
Helmikuu	28	Elokuu	31
Maaliskuu	31	Syyskuu	30
Huhtikuu	30	Lokakuu	31
Toukokuu	31	Marraskuu	30
Kesäkuu	30	Joulukuu	31

Pää- tai alalukua ei voi suoraan aloittaa kuviolla eikä taulukolla, vaan otsikon ja kuvion välissä täytyy olla tekstiä. Kuvioita ja taulukoita ei myöskään voi sijoittaa peräkkäin, vaan niiden välissä tulee olla tekstiä.

Kuvio 1. MOS-transistori (mahdollinen lähdeviite)

Kaavat numeroidaan juoksevasti.

$$\dot{V} = C \times \Delta P^n \quad (1)$$

missä

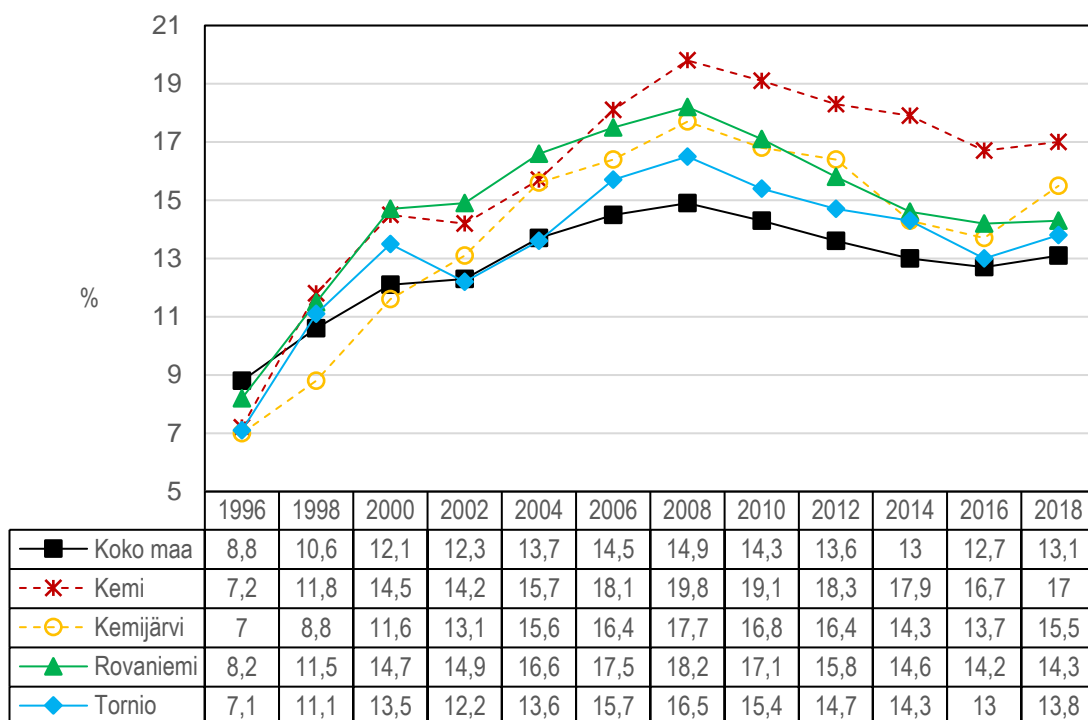
\dot{V}	on	ilman tilavuusvirta [m ³ /h]
C	on	kerroin (flow coefficient) [m ³ /(h*Pa) ⁿ]
ΔP	on	paine-ero rakennuksen sisä- ja ulkopuolen välillä [Pa]
n	on	eksponentti, joka riippuu virtaustyypistä (laminaarinen 0,5 – turbulenttinen 1,0).

Sosiaalialan koulutuksen täydennykset Lapin ammattikorkeakoulun opin- näytetyömalliin

Kuvioiden ja taulukoiden, kuten muidenkin empiiristen aineistojen käytön osalta on hyvä myös miettiä niiden tuomaa informaatioarvoa (esim. kuvio vs. taulukko) oppinnäytetyön tutkimuskysymyksen asettelun kannalta.

Kuvioiden ja taulukoiden fonttityypiksi soveltuu koosta riippuen Arial/Arial Narrow 9–10.

Esimerkit kuviosta ja alaviitteestä fontistoineen:

Kuvio 8. Kunnan yleinen pienituloisuusaste, % koko maassa, Kemissä, Kemijärvellä, Rovaniemellä ja Torniossa vuosina 1996–2018.¹¹

Alaviite sisennetään 1 cm, alaviiteteksti kirjoitetaan fonttikoolla Arial 10 ja rivinvälillä 1.

¹¹ (ind. 3099) Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna. Käytettävissä olevat rahatulot lasketaan summaamalla palkka-, yrittäjä- ja pääomatulot sekä saadut tulonsiirrot ja vähentämällä summasta maksetut tulonsiirrot. Ekvivalentti tulo lasketaan suhteuttamalla kotitalouden kaikkien jäsenten käytettävissä olevien tulojen summa kotitalouden kulutusyksiköiden summaan. Kotitalouden kulutusyksikköasteikkona on käytetty uudistettua OECD-skaalaa, jossa kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täyttäneet kotitalouden jäsenet painon 0,5 ja kotitalouden alle 14-vuotiaat lapset painon 0,3. Alueluokitus viimeisimmän tilastovuoden luokituksella. Lähde: Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi © Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2005–2020. Tiedot on poimittu 17.8.2020.

Esimerkki taulukosta fontistoineen:

Taulukko 3. Kunnan yleinen pienituloisuusaste, % koko maassa, Kemissä, Kemijärvellä, Rovaniemellä ja Torniossa vuosina 1996–2018.¹²

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	Muutos 1996-2018
Koko maa	8,8	10,6	12,1	12,3	13,7	14,5	14,9	14,3	13,6	13	12,7	13,1	4,3
Kemi	7,2	11,8	14,5	14,2	15,7	18,1	19,8	19,1	18,3	17,9	16,7	17	9,8
Kemijärvi	7	8,8	11,6	13,1	15,6	16,4	17,7	16,8	16,4	14,3	13,7	15,5	8,5
Rovaniemi	8,2	11,5	14,7	14,9	16,6	17,5	18,2	17,1	15,8	14,6	14,2	14,3	6,1
Tornio	7,1	11,1	13,5	12,2	13,6	15,7	16,5	15,4	14,7	14,3	13	13,8	6,7

Esimerkki empiirisestä aineistositaatista:

Sosiaalialan opinnäytetöissä hankitaan empiiristä aineistoa myös haastattelemalla tutkimusjoukkoon kuuluvia tai tekemällä sisällönanalyysejä esimerkiksi erilaisista asiakirjadokumenteista.

Empiiriset aineistositaatit on hyvä sisentää (1 cm oikealta ja vasemmalta), kirjoittaa rivinvälillä 1 ja tarvittaessa kursivoida:

”Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalkuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.” (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 35 § Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi.)

¹² (ind. 3099) Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna. Käytettävissä olevat rahatulot lasketaan summaamalla palkka-, yrittäjä- ja pääomatulot sekä saadut tulonsiirrot ja vähentämällä summasta maksetut tulonsiirrot. Ekvivalentti tulo lasketaan suhteuttamalla kotitalouden kaikkien jäsenten käytettävissä olevien tulojen summa kotitalouden kulutusyksiköiden summaan. Kotitalouden kulutusyksikköasteikkona on käytetty uudistettua OECD-skaalaa, jossa kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täytäneet kotitalouden jäsenet painon 0,5 ja kotitalouden alle 14-vuotiaat lapset painon 0,3. Alueluokitus viimeisimmän tilastovuoden luokituksella. Lähde: Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi © Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2005–2020. Tiedot on poimittu 17.8.2020.

Esimerkki luettelosta:

Sosiaalialan opinnäytetöissä voidaan esittää asioita myös luetteloissa esimerkiksi tiivistämään keskeisiä tutkimustuloksia.

Luettelot on hyvä sisentää 1 cm ja kirjoittaa rivivälillä 1 sekä käyttää systemaattisesti valittua luettelosymbolia.

Sosionomien (AMK) ydinosaamista voidaankin jäsentää kuuden kompetenssin kautta:

- Sosiaalialan eettinen osaaminen
- Asiakastyön osaaminen
- Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen
- Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen
- Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen
- Johtamisosaaminen¹³

13 **Lähde:** KOMPETENSSIT SOSIONOMIEN (AMK JA YLEMPI AMK) YDINOSAAMISEN AVAAJINA Tuula Rouhiainen-Valo & Teemu Rantanen & Raija Hovi-Pulsa & Sirpa Tietäväinen. Teoksessa Viinamäki, Leena (toim.) Sosionomin ammatti ja työ 2010–2025. Havainoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profiilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisu. Sarja A. Raportteja ja tutkimuksia 3/2010, 9–36. Viitattu 17.8.2020 http://www3.tokem.fi/kirjasto/tiedostot/Viinamaki_A_3_2010.pdf

3 POHDINTA

Opinnäytetyöraportin lopussa on luku Pohdinta, jossa tiivistetään työn olennainen sisältö ja arvioidaan, miten tavoitteet on saavutettu. Pohdinnan aluksi voidaan todeta työn johtopäätökset. Siinä esitetään yleispohdintaa aiheesta, tutkimuseettistä pohdintaa, tehtävän tekemiseen liittyvää arviointia, omia oppimiskokemuksia ja opinnäytetyön hyödynnettävyyttä. Pohdinnassa arvioidaan myös tutkimuksen luotettavuutta, teorian ja käytännön vastaavuutta, eettisyyttä sekä uusia jatkotutkimuksen ja -kehityksen aiheita. Luvussa ei esitetä enää uusia asioita.

Tulosten johtopäätökset voidaan kirjoittaa myös ennen Pohdinta-lukua. Tällöin otsikoksi tulee Johtopäätökset.

4 LÄHTEIDEN MERKINTÄ

4.1 Tekstiviitteet

Työssä käytettyjen tietolähteiden esittäminen lisää tekstin luotettavuutta. Lähteet mainitaan sekä lähdeviitteinä tekstissä että lähdeluettelonä tekstin lopussa. Lähteinä on käytettävä mahdollisimman tuoreita julkaisuja. Lähteistä saatuja tietoja tulee mieluummin referoida omin sanoin kuin lainata suoraan. Tarkoitus on, että kirjoittajan ja lähteiden välillä on vuoropuhelua, jonka kirjoittaja osoittaa tekstissä kielellisin keinoin.

Periaatteena lähteiden merkitsemisessä on se, että lukijan on saatava lähdeviitteestä selville, kenen tietoja tai ajatuksia kirjoittaja lainaa, mistä tiedon voi tarkistaa ja millä tavoin hän liittää eri lähteiden tiedot toisiinsa ja omiin pohdintoihinsa. Suoria lainauksia tulee välttää. Tarvittaessa pitkä suora lainaus sisennetään 1 cm tai kursivoidaan. Virkkeen sisälle tuleva lyhyt suora lainaus merkitään lainausmerkein. Lähdetieto merkitään välittömästi suoran lainauksen yhteyteen.

Tekstiviitteessä viitetieto merkitään sulkuihin. On huomattava, että viitteen vaikutus katkeaa aina kappaleen rajalla. Jokaiseen kappaleeseen on siis merkittävä oma viite, vaikka samoja lähteitä käytettäisiin useammassa peräkkäisessä kappaleessa.

Tekstiviitteeseen merkitään

- kirjoittajan sukunimi (tai kirjoittajien sukunimet)
- julkaisun painovuosi ja
- sivut, joihin viitataan.

Viittaustapa on sama, onpa viitteenä kirja, lehtiartikkeli, opinnäyte, haastattelu, Internet-sivu tai esitelmä. Sukunimen jälkeen kirjoitetaan ilman välimerkkiä vuosiluku, pilkku erottaa sivunumerot vuosiluvusta. Seuraavassa on esitetty esimerkkejä tyypillisimmistä tekstiviitteistä. Lisätietoja ja tarkempia ohjeita on kirjassa Tutki ja kirjoita (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009 tai uudempi).

Perusviitemalli

Jos **tekijöitä on yksi**, viitteeseen kirjoitetaan tekijän sukunimi, teoksen ilmestymisvuosi ja sivunumerot. Jos viitataan saman teoksen useaan eri kohtaan, merkitään sivut rajaluvuin tai erotetaan toisistaan pilkulla. Rajakohtailmauksissa käytetään ajatusviivaa (–), joka kirjoitetaan kiinni sivunumeroiden molempiin ääripäihin.

(Hakala 2013, 43) tai

(Hakala 2013, 34–55, 68), jos viite koskee useaa sivua.

Jos samalta tekijältä on käytetty työssä useita samalta vuodelta olevia lähteitä, ne erotetaan toisistaan merkitsemällä viitteeseen vuosiluvun jälkeen lähteiden nimen aakkosjärjestyksen mukaisesti a, b tai c jne.:

(Vilka 2007b, 63)

Jos samassa viitteessä on käytetty saman tekijän eri vuosina ilmestyneitä teoksia, merkitään se seuraavasti:

(Getz 2003, 100–105; 2007, 23; 2012, 33–45)

Kun **tekijöitä on kaksi**, merkitään molemmat tekijät viitteeseen, viitattiinpa lähteeseen ensimmäistä tai toista kertaa. Sukunimet erotetaan toisistaan &-merkillä, jonka molemmin puolin tulee välilyönti:

(Hirsjärvi & Hurme 2008, 55)

Kun **tekijöitä on kolmesta viiteen**, kirjoitetaan viitteeseen ensimmäistä kertaa viitattaessa kaikki sukunimet:

(Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 21)

Myöhemmissä viittauksissa kirjoitetaan vain ensimmäinen sukunimi ja lyhenne ym. Jos **tekijöitä on kuusi tai enemmän**, voidaan tätä merkintää käyttää jo ensimmäistä kertaa viitattaessa.

(Hirsjärvi ym. 2013, 35)

Jos lähteenä käytetyn julkaisun **tekijää ei ole merkitty**, tekstiin merkitään viitteeksi julkaisun nimi, vuosiluku ja sivu(t):

(Toiminnanohjaus ja laadunhallinta Lapin ammattikorkeakoulussa 2015, 8)

Jos samaan tekstikohtaan on koottu tietoa useammasta lähteestä, voidaan eri lähteet merkitä samaan tekstiviitteeseen pääsääntöisesti aikajärjestyksessä. Tällöin tekstissä tulee kielellisesti osoittaa lukijalle, mistä lähteestä mikäkin tieto on referoitu. Viitteet erotetaan toisistaan puolipisteellä.

(Vilka 2006, 224; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 21)

Lait ja asetukset

Lakien ja asetusten tekstiviitteessä mainitaan nimi, numero, vuosi, luku, pykälä ja momentti. Momentti merkitään, jos pykälässä on useampi kuin yksi momentti. Luku ja pykälä erotetaan toisistaan kaksoispisteellä sekä pykälä ja momentti pisteellä. Ennen pykälämerkkiä kirjoitetaan välilyönti.

(Rakenerahastolaki 272/2010 5:12.3 §)

Sähköiset lähteet

Sähköisistä lähteistä merkitään tekstiviitteeseen kirjoittajan nimi ja julkaisuvuosi. Jos sähköisen julkaisun henkilötekijä ei ole tiedossa, merkitään lähteeksi julkaisun nimi ja vuosi. Tämä koskee esim. pdf-julkaisuja. Henkilötekijättömiin www-sivuihin viitataan ylläpidosta vastaavan organisaation nimellä. Sivunumerot merkitään vain, jos ne näkyvät dokumentissa. Sähköisten lähteiden tekstiviitteet eivät poikkea ulkoasultaan painettujen lähteiden tekstiviitteistä.

Viittaus sähköiseen julkaisuun, jonka henkilötekijät ovat tiedossa:

(Hannula & Koivuranta 2015, 12)

(Karjalainen 2015)

Viittaus sähköisen julkaisun nimellä, kun tekijöitä ei tiedetä:

(Alkoholiasiat ravintolassa 2014, 5)

(Huippuostajan työkirja 2013)

(Suomen virallinen tilasto: Majoitustilasto 2015)

Viittaus www-sivuun ylläpitäjäorganisaation nimellä, kun henkilötietoja ei tiedetä:

(Lapin AMK 2015)

E-kirjaan viitataan tekstissä kuten painettuun kirjaan.

(Lahti 2014, 33–42)

Sähköpostiviestin tekstiviitteessä mainitaan viestin lähettäjän sukunimi ja vuosi.

(Tietäväinen 2011)

Suulliset lähteet

Haastatteluista, keskusteluista ja luennoista mainitaan henkilön sukunimi ja vuosi.

(Viljanen 2011)

Pisteen paikka

Kun **viite kohdistuu vain yhden virkkeen tietoihin**, viite merkitään virkkeen sisään ja virkkeen lopettava piste on vasta viitteen sulkumerkin jälkeen:

Tällaisia yhteen liitettyjä toimintoja pidetään keskustelunanalyysissä intersubjektivisuuden perustavina rakennusaineksina (Heritage 1996, 249–252).

Samaan virkkeeseen voidaan sijoittaa **useita erillisiä viitteitä**. Viite merkitään välittömästi sen tiedon perään, johon viite kohdistuu:

Vaikka modaaliverbeistä käytetäänkin kielessä yleisimmin juuri voida-verbiä (Hakulinen & Sorjonen 1989, 76) ja vaikka neuvottelukeskusteluissakin voitko on Kangasharjun (1991, 107–112) tekemien havaintojen mukaan konventionaalistunut neuvottelijoiden käyttöön, on aineistoni työpaikan sisäisten rutiiniasioiden käsittelyssä voida-verbin runsas käyttö merkille pantavaa.

Kun **viite kohdistuu useampaan kuin yhteen virkkeeseen**, sulkumerkkiä edeltää piste. Sulkujen sisään merkitään loppuun piste ennen loppusulkumerkkiä.

Institutionaalisella keskustelulla tarkoitetaan sellaista keskustelupuhetta, jonka avulla puhujat suorittavat erityisiä institutionaalisia tehtäviä. Eri instituutioissa käydyt asiakkaiden ja ammattilaisten väliset keskustelut samoin kuin ammattilaisten keskinäiset puheetkin ovat institutionaalista keskustelua. (Peräkylä 1997, 177.)

Toissijainen lähde

Lähteenä pitäisi aina käyttää ensisijaista, alkuperäistä lähdettä. Toissijaisen lähteen käyttö on kuitenkin joskus perusteltua. Viite toissijaisessa lähteessä alkuperäiseen lähteeseen voidaan merkitä seuraavilla tavoilla:

Uusikylä (1994, 132) on todennut Callahaniin (1990) viitaten – –.

(Vuorinen 1991, Silvosen 1992, 150 mukaan)

Seuraavassa esimerkissä Poikeloiden artikkeli on toissijainen lähde, jossa käsitellään Kolbin alkuperäistä teosta:

Poikelan ja Poikelan (2010, 25) mukaan Kolb (1984) pyrkii integroimaan työn, koulutuksen ja henkilökohtaisen kasvun holistiseksi näkemykseksi oppimisesta.

4.2 Lähdeluettelo

Lähdeluettelon tarkoitus on johdattaa lukija alkuperäisen tiedon lähteille. Lähteissä luetellaan aakkosjärjestyksessä kaikki tekstissä viitatus lähteet. Jokaisesta lähdeluetteloon merkitystä lähteestä on löydyttävä ainakin yksi viittaus tekstistä. Lähteet merkitään lähdeluetteloon ensisijaisesti kirjoittajan tai kirjoittajien sukunimen mukaan. Jos kirjoittajaa ei ole mainittu, lähdemerkintä tulee julkaisun nimen mukaan. Jos tämäkin tieto puuttuu, lähdetieto tulee julkaisijan mukaan. Joskus (harvoin) joudutaan merkitsemään tekijätiedoksi Tuntematon.

Jos tekijältä on useita julkaisuja, ne merkitään aikajärjestyksessä ilmestymisvuoden mukaan. Jos tekijä on julkaissut samana vuonna useita julkaisuja, ne erotetaan toisistaan lisäämällä vuosiluvun perään a, b, c jne.

Digitaalisten kokotekstiaineistojen lisääntyminen on johtanut lisääntyvään plagiointiin. Verkkoaineistojen käyttöä ja niihin viittaamista koskevat samat säännöt kuin painettuja aineistoja. Sekä verkko- että painettuja aineistoja tulee mieluummin referoida omin sanoin kuin käyttää suoria lainauksia (Hirsjärvi ym. 2009, 106–108.) Plagiointi voi johtaa opinnäytetyön hylkäämiseen. Lapin ammattikorkeakoulussa on käytössä ohjelma, jolla tunnistetaan plagioidut tekstit.

Lähdeluettelo sijoitetaan työn loppuun ja otsikoidaan sanalla LÄHTEET. Vaikka lähdeluettelo kuuluukin kiinteästi työhön, sen otsikkoa ei numeroida.

Seuraavassa ohjeessa lähteet on eritelty lähdetyypeittäin mallin löytämisen helpottamiseksi. Painoasu on sama kuin lähdeluettelossa. Opinnäytetyössä lähteet luetellaan aakkosjärjestyksessä ilman väliotsikoita.

Lisätietoja lähteiden merkintään on teoksessa Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15.–20. painos. Helsinki: Tammi.

Kirjalähteet

Kirjalähteet

Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.

Jos lähteessä on useita tekijöitä, mainitaan kaikki tekijät. Nimien väliin laitetaan pilkku, paitsi kahden viimeisen nimen välissä on &-merkki.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Lähteenä kokoomateoksen artikkeli

Anttila, K. 2011. Asiantuntijuuden kehittymisestä. Teoksessa J. Kaisto & J. O. Liimatainen (toim.) Asiantuntijaksi kasvun tukeminen korkeakoulussa. Ajatuksia urasta, asiantuntijuudesta ja opiskelun etenemisestä. Oulu: Oulun yliopisto, 18–25.

Hujanen, J. 2003. Lukijasta tekijäksi? Verkkomedia ja vuorovaikutteisen journalismin mahdollisuus. Teoksessa T. Modinos & A. Suoninen (toim.) Merkillinen media. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 64–98.

Sarjajulkaisut, raportit, komiteanmietinnöt

Nummela, P., Friman, M., Lampinen, O. & Volanen, M. 2008. Ammattikorkeakoulut ja sivistys. Opetusministeriön julkaisuja 2008:34.

Turun korkeakoulujen kirjasto- ja tietopalveluiden kehittäminen 2008. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:7.

Tasa-arvolain uudistamistoimikunnan mietintö. Komiteanmietintö 2002:9. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

Lähteenä tieteellinen artikkeli (journaaliartikkeli)

Coulter, K. S. & Coulter, R. A. 2002. Determinants of trust in a service provider: the moderating role of length of relationship. *The Journal of Service Marketing* Vol. 16 No 1, 35–50.

Uusitalo-Malmivaara, L., Kankaanpää, P., Mäkinen, T., Raeluoto, T., Rauttu, K., Tarhala, V. & Lehto, J. E. 2012. Are special education students happy? *Scandinavian Journal of Educational Research* 56, 419–437.

Worthington, B. 2003. Change in an Estonian Resort. *Contrasting Development Contexts. Annals of Tourism Research* Vol. 30. No 2, 369–385. Viitattu 8.4.2015 [http://dx.doi.org/10.1016/S0160-7383\(02\)00105-6](http://dx.doi.org/10.1016/S0160-7383(02)00105-6).

Edellisessä esimerkissä käytetään doi.org-numerosarjaa, joka kertoo elektronisen aineiston pysyvän sijainnin verkossa (DOI = Digital Object Identifier). DOI-numerosarja on annettu tieteellisen artikkelin viitetiedoissa.

Opinnäytetyöt

Laaksamo, O.-M. 2014. Verkkoroolipelaaminen ja sosialisatio. *World of Warcraft -pelit osakulttuurisena toimintana sosialisatation näkökulmasta*. Lapin yliopisto. Sosiaalityö. Pro gradu -tutkielma.

Lehti- ja aikakausjulkaisuartikkelit

Kankare, M. 2011. Pelko nostaa ydinvoiman hintaa. Talouselämä 25.3.2011, 18.

Sullivan, J. 2009. Social Media and the Brand New Classroom. Food Service Europe & Middle East 6/2009, 46.

Lait ja asetukset

Rakennerahastolaki 29.12.2006/1401.

Sähköiset lähteet

Kirjoittajan mukaan, jos kirjoittaja on tiedossa:

Hannula, T. & Koivuranta, E. 2015. Esimiehen käsikirja työssä jaksamiseen. Konfliktit ja työhyvinvointi. Rovaniemi: Lapin ammattikorkeakoulu. Sarja D. Muut julkaisut 1/2015. Viitattu 3.12.2015 <https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/92633/D1%202015%20Esimiehen%20kasikirja%20tyossa%20jaksamiseen.pdf?sequence=1>.

Karjalainen, M. 2015. Nämä kaksi ovat vaikeimmat. Turvapaikanhakijat ja opiskelijat ratkoivat yhdessä kotouttamista. Talouselämä 3.12.2015. Viitattu 4.12.2015 <http://www.talouselama.fi/uutiset/nama-kaksi-ovat-vaikeimmat-turvapaikanhakijat-ja-opiskelijat-ratkoivat-yhdessa-kotouttamista-6130315>.

Lahti, L. 2014. Monikulttuurinen työelämä. Hyväksi ihmiselle, hyväksi bisnekselle. Helsinki: Talentum Media Oy. E-kirja. Viitattu 3.12.2015 <https://luc.finna.fi/lapinamk/>, Talentum verkkokirjahylly.

Julkaisun nimen mukaan, jos kirjoittaja ei ole tiedossa:

Alkoholiasiat ravintolassa 2014. Ohje 6/2014. Helsinki: Valvira. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Viitattu 19.9.2014 http://www.valvira.fi/files/ohjeet/Alkoholiasiat_ravintolassa.pdf.

Huippuostajan työkirja 2013. Huippuostajat-ohjelma on innovatiivisen hankinnan asialla. Helsinki: Tekes. Viitattu 3.12.2015 www.tekes.fi/globalassets/julkaisut/huippuostajan_tyokirja_2013.pdf.

Suomen virallinen tilasto: Majoitustilasto 2015. Helsinki: Tilastokeskus. Viitattu 3.12.2015 http://www.stat.fi/til/matk/2015/09/matk_2015_09_2015-11-19_tie_001_fi.html.

WWW-sivun ylläpidosta vastaavan organisaation mukaan:

Lapin AMK 2015. Hyvinvointiapteekki. Viitattu 3.12.2015 <http://www.lapinamk.fi/fi/Tyoelamalle/Kehittamisymparistot/Hyvinvointiapteekki>.

Sähköpostiviestit

Sähköpostiviestistä mainitaan lähettäjän sukunimi, etunimen ensimmäinen kirjain, vuosi, sähköpostiviestin otsikko, vastaanottaja ja ajankohta ja tulostusajankohta.

Tietäväinen, A. 2014. Opinnäytetyön esittämisestä. Sähköposti kalle.kehveli@lapinamk.fi 11.4.2014. Tulostettu 15.4.2014.

Suulliset lähteet

Haastatteluista, keskusteluista ja luennoista mainitaan henkilön sukunimi, etunimen ensimmäinen kirjain, vuosi, organisaatio, titteli/arvo/asema, haastattelu/keskustelu/luento, luennon otsikko ja ajankohta.

Viljanen, S. 2011. Digital Equipment Corporation Oy. Tuotantopäällikön haastattelu 12.4.2011.

DVD- tai videonauhoitteet

Ruudun hurma 1996. Videonauhoite. Toim. Ritva Leino. Ylen avoin yliopisto. TV1. Opetusohjelmat.

Elokuvat

Mies vailla menneisyyttä 2002. Elokuva. Ohjaus: Aki Kaurismäki. Tuotanto: Bavaria Film Pandora Filmproduktion & Pyramide Productions & Sputnik & Yleisradio (YLE).

Omat teokset

Munapään tarina 2005. Animaatio. Ohjaus: Tero Mäkelä. Tuotanto: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Tornio.

LÄHTEET

Tässä on malli lähdeluettelosta. Luettelossa on myös hyödyllistä opinnäytekirjallisuutta. Mallilähdeluettelossa on kappalevälistys (ennen 0 pt, jälkeen 12 pt, rivi-väli 1), joka tulee automaattisesti, kun painaa palautusnäppäintä (Enter/Return) lähteen lopussa. Eri lähteiden välissä ei tällöin tarvita ylimääräistä tyhjää riviä.

Alasuutari, P. 2007. Laadullinen tutkimus. 6. painos. Tampere: Vastapaino.

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7. painos. Tampere: Vastapaino.

Hakala, J. T. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Helsinki: Gaudeamus. E-kirja. Viitattu 16.12.2015 <https://luc.finna.fi/lapinam/>, Ellibs.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

– 2013. Tutki ja kirjoita. 18. painos. Helsinki: Tammi.

Hujanen, J. 2003. Lukijasta tekijäksi? Verkkomedia ja vuorovaikutteisen journalismin mahdollisuus. Teoksessa T. Modinos & A. Suoninen (toim.) Merkillinen media. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 64–98.

Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kankare, M. 2011. Pelko nostaa ydinvoiman hintaa. Talouselämä 25.3.2011, 18.

Laaksamo, O.-M. 2014. Verkkoroolipelaaminen ja sosialisatio. World of Warcraft -pelit osakulttuurisena toimintana sosialisatian näkökulmasta. Lapin yliopisto. Sosiaalityö. Pro gradu -tutkielma.

Mies vailla menneisyyttä 2002. Elokuva. Ohjaus: Aki Kaurismäki. Tuotanto: Bavaria Film Pandora Filmproduktion & Pyramide Productions & Sputnik & Yleisradio (YLE).

Munapään tarina 2005. Animaatio. Ohjaus: Tero Mäkelä. Tuotanto: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Tornio.

Nummela, P., Friman, M., Lampinen, O. & Volanen, M. 2008. Ammattikorkeakoulut ja sivistys. Opetusministeriön julkaisuja 2008:34.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: WSOYpro.

- Pitkäranta, A. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä. Työkirja ammattikorkeakouluun. Jokioinen: e-Oppi Oy. E-kirja. Viitattu 14.12.2015
<https://luc.finna.fi/lapinamk/>, Ellibs.
- Rakennerahastolaki 29.12.2006/1401.
- Ruudun hurma 1996. Videonauhoite. Toim. Ritva Leino. Ylen avoin yliopisto. TV1. Opetusohjelmat.
- SFS-EN 10088-2. 2014. Ruostumattomat teräkset. Osa 2: Yleiseen käyttöön tarkoitetut korroosionkestävät levyt ja nauhat. Tekniset toimitusehdot. Helsinki: SFS.
- Sullivan, J. 2009. Social Media and the Brand New Classroom. Food Service Europe & Middle East 6/2009, 46.
- Tasa-arvolain uudistamistoimikunnan mietintö. Komiteamietintö 2002:9. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Tietäväinen, A. 2014. Opinnäytetyön esittämisestä. Sähköposti kalle.kehveli@lapinamk.fi 11.4.2014. Tulostettu 15.4.2014.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Tampere: Tampere University Press.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu laitos. Helsinki: Tammi.
- Tuomi, J. 2007. Tutki ja lue. Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Helsinki: Tammi.
- Vehkalahti, K. 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.
- Viljanen, S. 2011. Digital Equipment Corporation Oy. Tuotantopäällikön haastattelu. 12.4.2011.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Vilka, H. 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi.
- 2007a. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.
- 2007b. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

LIITTEET

Liitteistä tehdään liiteluettelo, joka on omalla sivulla ennen varsinaisia liitesivuja. Liitteet on numeroimaton otsikko ja merkitään sisällykseen ja tekstiin näin: LIITTEET. Liitteet luetellaan ja otsikoidaan esiintymisjärjestyksessä seuraavan mallin mukaisesti:

- Liite 1. Aalto, internet-osoite
- Liite 2. Aalto, valokuva
- Liite 3. Aalto, kokeilu 1
- Liite 4. Aalto, kokeilu 2

Liitteissä esitetään sellainen aineisto, joka tuntuu tarpeelliselta, muttei kokonaan sovi tekstiin sijoitettavaksi, kuten käsikirjoitukset, valokuvat, maalaukset, haastattelukysymykset, piirustukset, ohjelmalistaukset, monisivuiset taulukot ja kuviot sekä poikkeavankokoiset graafiset esitykset. Liitettä on aina kommentoitava tekstissä. Sellaista liitettä ei pidä käyttää, johon ei ole tekstissä viitattu. Liitteissä itessään tulee olla kaikki niiden tulkintaan tarvittava informaatio: otsikko ja kuvion tai taulukon seloste. Liitesivuilla ei ole välttämätöntä noudattaa opinnäytetyön mallin mukaista ulkoasua.

Mikäli liitteessä on useampi kuin yksi sivu, merkitään liitteen sivu ja liitteen kokonaissivumäärä seuraavasti Liite 1 1(3), seuraavalle sivulle Liite 1 2(3) jne.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki (932/2014). Viitattu 16.12.2020 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>

Asetus tutkimuseettisesta neuvottelukunnasta 1347/1991. Viitattu 16.12.2020 <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1991/19911347>

HTK-ohjeeseen sitoutuneet organisaatiot. Viitattu 16.12.2020 <https://tenk.fi/fi/tiedetilppi/sitoutuneet-htk>

Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa 2012. Viitattu 16.12.2020 http://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

LAPIN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKINTOSÄÄNTÖ 15.12.2020. Viitattu 19.12.2020 <https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/Lapin%20AMK%20tutkintosääntö.pdf>

Paavilainen, M. 1992. Tavoitteita. Pieksämäki: Kirjapaja.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Viitattu 16.12.2020 <http://www.tenk.fi/>

Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista (1129/2014). Viitattu 16.12.2020 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141129>

Viinamäki, L. 2003. Opinnäytetyöopas. Sosiaalialan koulutusyksikkö. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.

Viinamäki, L. 2005. Opinnäytetyöopas. Sosiaalialan koulutusyksikkö. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.

Viinamäki, L. 2008. OPINNÄYTETYÖOPAS (3. uudistettu opas). Sosiaalialan koulutusohjelma. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja C: Opetusmateriaalit 1/2008. Viitattu 4.1.2016 <http://www.tokem.fi/soster/Filet/opinnaytetyoopas1812008taitto.pdf>

Viinamäki, L. 2016. Lapin ammattikorkeakoulun opinnäytetyöohjeisto 2016 sosiaalialan koulutuksen tarkennuksin. Sarja C. Oppimateriaalit, Lapin ammattikorkeakoulu, <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=d10d4c49-e6eb-44c3-aafd-484bf4de3e05>

LIITTEET¹⁴

Liite 1. Ideapaperi ja tutkimussuunnitelman rakenne.

OPINNÄYTETYÖN IDEAPAPERI

Toimitetaan täytettynä koulutuksen opinnäytetyöstä vastaavalle.

Opiskelijan nimi ja yhteystiedot [REDACTED]	Koulutus [REDACTED]
Opinnäytetyön aihe ja alustava työnimi [REDACTED]	
Työelämäyhteys [REDACTED]	Mahdollisen toimeksiantajan edustajan yhteystiedot [REDACTED]
Perustelut aiheen valinnalle [REDACTED]	
Opinnäytetyön tavoitteet [REDACTED]	
Rajaukset [REDACTED]	
Tietoperusta [REDACTED]	
Toteutustapa/tutkimusmenetelmä ja aineisto [REDACTED]	
Alustava aikataulusuunnitelma [REDACTED]	

Opinnäytetyösuunnitelman laajuus on noin kahdeksan sivua oheisella rakenteella opinnäytetyömalliin (ml. kansisivu ja sisällysluettelo) kirjoitettuna.

1. Johdanto
2. Opinnäytetyön alustava sisällysluettelo
3. Opinnäytetyön tavoite ja merkitys alalle
4. Opinnäytetyön tietoperusta
5. Opinnäytetyön toteutustapa (projekti, tuotteistusprosessi, tutkimusmenetelmät, aineistonkeruu, analyysi jne.)
6. Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus
7. Opinnäytetyön aikataulusuunnitelma
8. Arvio mahdollisista kustannuksista
9. Opinnäytetyön alustava lähdeluettelo
10. Mahdolliset liitteet

¹⁴ Liitteet 1–7. on tallennettu A4 kokoisina Moodleen Sosiaalialan opinnäytetyöalustalle, josta niitä voi hyödyntää.

Liite 2. Tutkimuslupahakemus (<https://julkiset.lapinamk.fi/DropOffLibrary/LUCn%20yhteinen%20tutkimuslupahakemuslomake.docx>).

LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences				LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences						
TUTKIMUKSEN / OPINNÄYTETYÖN TUTKIMUSLUPAHAKEMUS				Tutkimussuunnitelman / opinnäytetyön tiivistelmä						
Hakijan / hakijoiden henkilötiedot	Hakijan / Yhteyshenkilön nimi			Tutkinto, johon tutkimus sisältyy						
	Mahdolliset tutkimusryhmän muut jäsenet				Tutkimuksen / opinnäytetyön tekijä(t)					
	Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka			Tutkimuksen / opinnäytetyön nimi				
	Puhelin	Sähköpostiosoite					Tiivistelmä	max merkkimäärä 2500, sisältäen väilyönnit		
	Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö	Hakijan tehtävä/virka-asema						Alustava aikataulu		
Tutkimusryhmän johtaja / Opinnäytetyön ohjaaja(t)	Nimi		Oppiarvo ja tehtävä							
	Toimipaikka ja osoite									
	Puhelin	Sähköpostiosoite								
Toimeksiantaja / tutkimuksen rahoittaja	Toimeksiantaja / Rahoittaja									
	Yhteystiedot									
Eettinen ennakoarviointi	Tarvitseeko tutkimus / opinnäyte eettisen ennakoarvioinnin? ☐ Tutkimus / opinnäyte ei tarvitse eettistä ennakoarviointia ☐ Tutkimukselle / opinnäytteelle on pyydetty eettistä ennakoarviointia, mistä ja milloin? (Mikäli lausunto on jo olemassa, toimita se tutkimuslupahakemuksen liitteenä)			Luvan myöntäminen			☐ Tutkimuslupa myönnetään ☐ Tutkimuslupa myönnetään ehdollisena (korjausvaatimuksin, jotka on eritelty alla kohdassa myöntämisen ehdot) ☐ Tutkimuslupa evätään			
Päiväys ja allekirjoitus	Paikka ja päivämäärä	Hakijan allekirjoitus		Perustelut						
Liitteet	Pakolliset liitteet: ☐ Tutkimussuunnitelma / Opinnäytetyösuunnitelma ☐ Tietosuojaseloste, mikäli tutkimus edellyttää henkilötietojen siirtoa tai keräämistä ☐ Aineistonkeruumateriaali (esim. tiedote tutkittaville, suostumuslomake) ☐ Aineistonhallintasuunnitelma			Päiväys ja allekirjoitus			Allekirjoitus			
	Tapauskohtaiset liitteet: ☐ Eettisen toimikunnan lausunto ☐ Muu, mikä?			Myöntämisen ehdot			☐ Myöntämisen ehdot ☐ Muu ehto, mikä? ☐			
				Päätöksestä tiedottaminen			☐ tutkimusluvan hakijalle / hakijoille ☐ yksiköille, jota lupa koskee ☐ jokin muu, kuka?			

Liite 3. Toimeksiantosopimus (<https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Oppaat-ja-ohjeet/Opinnaytetyo-AMK>).

LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences		OPINNÄYTETYÖN-TOIMEKSiantosopimus	
Tämä sopimus soveltuu käytettäväksi ainoastaan sellaisten opinnäytetöiden yhteydessä, joita ei toteuteta ammattikorkeakoulun ulkopuolisen rahoituksen hankkeessa.			
Toimeksiantaja	Nimi (esim. yritys) Yhteyshenkilö (yhteyshenkilö, puhelin, sähköposti) Työn aihe		
Tekijä	Nimi	Opiskelijanumero	
	Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
	Puhelin	Sähköpostiosoite	
	Suoritettava tutkinto	Ryhmätunnus	
Lapin-AMK	Yhteyshenkilön nimi (ohjaaja)		Tehtävänimike
	Toimipaikka ja osoite		
	Puhelin	Sähköpostiosoite	
Toimeksiantosopimuksen ehdot			
Ohjaus	Ohjaava opettaja valvoo työtä ammattikorkeakoulun puolesta ja antaa työn edellyttämiä ohjeita ja neuvoja. Ammattikorkeakoulu ja opettaja eivät ole konsulttivastuussa työstä.		
Dokumentointi	Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt ovat julkisia. Työstä laaditaan ammattikorkeakoulun opinnäyteohjeen mukainen kirjallinen esitys, josta toimitetaan yksi kansittu kappale ammattikorkeakoulun kirjastoon tai julkaistaan sähköisessä muodossa Theseeus-verkkokirjastossa. Työ arkistoidaan oppilaitoksella sekä tulostettuna että sähköisessä muodossa.		
Oikeudet	Opinnäytetyön tekijänoikeudet kuuluvat tekijälle. Toimeksiantaja saa rinnakkaisen käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin opinnäytetyön valmistuttua. Ammattikorkeakoululla on jatkuvasti voimassa oleva oikeus käyttää tuloksia omassa opetus- ja TKI-toiminnassaan. Sopijapuolia on mahdollisuus sopia muista opinnäytetyön tuloksia koskevista oikeuksista kuitenkin niin, että tämän sopimuksen ohjalla ammattikorkeakoulun saamat oikeudet säilyvät voimassa.		
Keksinnöt	Jos tekijä on osallisena keksintöön, joka patentoidaan, mainitaan hänet yhtenä keksijästä. Mahdollisesta keksintökorvauksesta sovitaan erikseen noudattaen ammattikorkeakoulun tai toimeksiantajan keksintöohjeen linjauksia. Opinnäytetyön tai sen osan julkaiseminen tai hyödyntäminen ei saa vaarantaa sen tai sen osan suojaamista patentilla tai hyödyllisyyksillä.		
Vastuut	Opinnäytetyön tulos toimitetaan sellaisena kuin se on. Tekijä tai ammattikorkeakoulu eivät anna tulokselle takuuta eivätkä vastaa sen soveltuvuudesta toimeksiantajan tarpeisiin. Sopijapuolet ovat vastuussa toisilleen sopimusrikkomuksen aiheuttamista välittömistä vahingoista. Vastuun syntyminen edellyttää tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua sopimusrikkomusta.		
Liäksel-sovitaan			
Salassapito	Ohjaavilla opettajilla ja opinnäytetyön tekijöillä on salassapitovelvollisuus työn aikana esille tuleisiin luottamuksellisiin asioihin. Toimeksiantajan tulee tarkistaa, että julkaitava opinnäytetyö ei sisällä salassa pidettäviä aineistoja. Tarvittaessa käytetään toimeksiantajan erillistä salassapitosopimusta.		
	Tämä sopimusta on laadittu kolme (3) samansisältöistä kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun hyväksymään opinnäytetyösuunnitelmaan ja se astuu voimaan allekirjoitushetkellä.		
	Paikka ja päivämäärä	Allekirjoitus	
Toimeksiantaja			
Tekijä			
Lapin-AMK			

LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences		OPINNÄYTETYÖN-TOIMEKSiantosopimus	
Tämä sopimus soveltuu käytettäväksi ainoastaan sellaisten opinnäytetöiden yhteydessä, joita toteutetaan ammattikorkeakoulun ulkopuolisen rahoituksen hankkeessa.			
Toimeksiantaja	Nimi (esim. yritys) Yhteyshenkilö (yhteyshenkilö, puhelin, sähköposti) Työn aihe		
Tekijä	Nimi	Opiskelijanumero	
	Katuosoite	Postinumero	Postitoimipaikka
	Puhelin	Sähköpostiosoite	
	Suoritettava tutkinto	Ryhmätunnus	
Lapin-AMK	Yhteyshenkilön nimi (ohjaaja)		Tehtävänimike
	Toimipaikka ja osoite		
	Puhelin	Sähköpostiosoite	
Toimeksiantosopimuksen ehdot			
Ohjaus	Ohjaava opettaja valvoo työtä ammattikorkeakoulun puolesta ja antaa työn edellyttämiä ohjeita ja neuvoja. Ammattikorkeakoulu ja opettaja eivät ole konsulttivastuussa työstä.		
Dokumentointi	Ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt ovat julkisia. Työstä laaditaan ammattikorkeakoulun opinnäyteohjeen mukainen kirjallinen esitys, josta toimitetaan yksi kansittu kappale ammattikorkeakoulun kirjastoon tai julkaistaan sähköisessä muodossa Theseeus-verkkokirjastossa. Työ arkistoidaan oppilaitoksella sähköisessä muodossa.		
Oikeudet	Opinnäytetyö toteutetaan Lapin-AMK:n ulkopuolisen rahoituksen hankkeessa. Tekijä ja Ohjaaja suostuvat Toimeksiantajalle ja Lapin-AMK:lle rahoituksella toteutettuihin, aikaansaamiinsa tuloksiin sellaiset oikeudet, jotka Lapin-AMK on sitoutunut päättämään itsellään tai suostuttamaan edelleen Lapin-AMK:n toimissa rahoitus- ja yhteistyösopimuksissa. Kyseiset tulosten omistus- ja materiaali-oikeudet koskevat sopimusehdot on toimitettu Tekijälle ja Ohjaajalle tiedoksi ja allekirjoittamalla tämän sopimuksen hyväksyvät ne itsään sitoviksi. Eikä toisin sovi, ei kyseisten oikeuksien luovutuksesta maksetta korvauksia. Mikäli edellä mainitut sopimusehdot eivät sitä nimenomaisesti estä, opinnäytetyön tekijällä kuitenkin aina rinnakkaiset käyttöoikeudet opinnäytetyöhön muutetuiksi.		
Keksinnöt	Jos Tekijä on osallisena keksintöön, joka patentoidaan, mainitaan hänet yhtenä keksijästä. Mahdollisesta keksintökorvauksesta sovitaan erikseen noudattaen ammattikorkeakoulun tai Toimeksiantajan keksintöohjeen linjauksia. Opinnäytetyön tai sen osan julkaiseminen tai hyödyntäminen ei saa vaarantaa sen tai sen osan suojaamista patentilla tai hyödyllisyyksillä.		
Vastuut	Opinnäytetyön tulos toimitetaan sellaisena kuin se on. Tekijä tai ammattikorkeakoulu eivät anna tulokselle takuuta eivätkä vastaa sen soveltuvuudesta toimeksiantajan tarpeisiin. Sopijapuolet ovat vastuussa toisilleen sopimusrikkomuksen aiheuttamista välittömistä vahingoista. Vastuun syntyminen edellyttää tahallaan tai törkeällä huolimattomuudella aiheutettua sopimusrikkomusta.		
Liäksel-sovitaan			
Salassapito	Ohjaavilla ja opinnäytetyön tekijöillä on salassapitovelvollisuus työn aikana esille tuleisiin luottamuksellisiin asioihin. Toimeksiantajan tulee tarkistaa, että julkaitava opinnäytetyö ei sisällä salassa pidettäviä aineistoja. Tarvittaessa käytetään Toimeksiantajan erillistä salassapitosopimusta.		
	Tämä sopimusta on laadittu kolme (3) samansisältöistä kappaletta, yksi (1) kullekin sopimuksen osapuolelle. Sopimus perustuu ammattikorkeakoulun hyväksymään opinnäytetyösuunnitelmaan ja se astuu voimaan allekirjoitushetkellä.		
	Paikka ja päivämäärä	Allekirjoitus	
Toimeksiantaja			
Tekijä			
Lapin-AMK			

Liite 4. Tutkimuseettisiin kysymyksiin vinkkimateriaalia (13.8.2020).

Tutkimuseettisiin kysymyksiin vinkkimateriaalia	Reference material for the research ethical questions
Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry): ✓ http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_ammattikorkeakoulujen-opinnaytetoiden-eettiset-suositukset.pdf?_t=1526903222 Opinnäytetyöprosessin eettiset suositukset - muistilista opiskelijalle ja ohjaajalle (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry): ✓ http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene-opinnaytetyoprosessin-eettiset-suositukset_muistilistat-opiskelijalle-ja-ohjaajalle.pdf?_t=1526903222	Ethical recommendations for thesis writing at universities of applied sciences (The Rector's Conference of Finnish Universities of Applied Sciences [Arene]): ✓ http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/ETHICAL%20RECOMMENDATIONS%20FOR%20THE%20WRITING%20AT%20UNIVERSITIES%20OF%20APPLIED%20SCIENCES.pdf Ethical Guidelines for Thesis Work – Checklists for Students and Supervisors (The Rector's Conference of Finnish Universities of Applied Sciences [Arene]): ✓ http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_ethical-guidelines-for-thesis-work_checklists-for_students_and%20supervisors.pdf?_t=1526903222
Eettinen ennakoarviointi Suomessa: ✓ http://www.tenk.fi/fi/eettinen-ennakoarviointi-suomessa Tutkimuseettinen ennakoarviointi Lapin yliopistokonsernissa (LUC-konserni, Lapin ammattikorkeakoulu & Lapin yliopisto): ✓ https://www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkimuksen-laatu-ja-etiikka/Eettinen-ennakoarviointi ✓ https://tenk.fi/fi/ajankohtaista/uusi-opetusvideo-eettisesta-ennakoarvioinnista-ihmistieteissa Tutkimuseetiikan tukihenkilötoiminta ✓ https://www.tenk.fi/fi/tutkimuseetiikan-tukihenkil%C3%B6t TENKn suositukset tukihenkilötoiminnalle ✓ https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENKin_suosituks_tukihenkil%C3%B6ille.pdf ✓ Ks. myös: https://youtu.be/56aSDTvm7MY LUC-konsernin tutkimuseetiikan tukihenkilöt: o Lapin AMK: Leena Viinamäki o Lapin yliopisto: Petra Falin	Ethical review in Finland: ✓ http://www.tenk.fi/en/ethical-review-in-finland Ethical review in Lapland University Consortium (LUC) (Lapland University of Applied Sciences & the University of Lapland): ✓ https://www.ulapland.fi/EN/Research/Research-quality-and-ethics/Ethical-review ✓ https://tenk.fi/en/ethical-review/ethical-review-human-sciences Research Integrity Advisers ✓ https://tenk.fi/en/research-misconduct/research-integrity-advisers Recommendations of the Finnish National Board on Research Integrity TENK for Research Integrity Advisers ✓ https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK_Research_Integrity_Advisers_2018.pdf ✓ See also: https://youtu.be/AV9tkVGUXAc Research Integrity Advisers of the LUC Consortium o Lapland University of Applied Sciences: Leena Viinamäki o University of Lapland: Petra Falin
Aineistonhallinnan käsikirja [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [ylläpitäjä ja tuottaja]: ✓ http://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/fi/index.html Hyvä tieteellinen käytäntö (HTK): ✓ https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa/The ethical principles of research with human participants and ethical review in the human sciences in Finland: https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf Tietosuojavaltuutetun toimisto: o https://tietosuoja.fi/etusivu Tutkimuseettinen neuvottelukunta: o http://www.tenk.fi/ Vastuullinen tiede. Tutkimuseetiikka ja tiedeviestintä Suomessa: o https://www.vastuullinentiede.fi/	Data Management Guidelines [Online]. Tampere: Finnish Social Science Data Archive [distributor and producer]: ✓ http://www.fsd.uta.fi/aineistonhallinta/en/index.html Responsible conduct of research (RCR): ✓ https://www.tenk.fi/en/responsible-conduct-of-research The Office of the Data Protection Ombudsman: o https://tietosuoja.fi/en/home The Finnish National Board on Research Integrity (TENK): o http://www.tenk.fi/en Responsible Research. Your guide to research integrity and science communication: o https://www.vastuullinentiede.fi/en

Liite 5. Lapin ammattikorkeakoulun tietosuojavastaavan ohjeita opiskelijalle, jonka opinnäytetyöhön liittyy henkilötietojen käsittelyä.

LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences 3.12.2020 Lapin ammattikorkeakoulun tietosuojavastaavan ohjeita opiskelijalle, jonka tutkimustehtävään liittyy henkilötietojen käsittelyä 1. Selvitä sisältykö tutkimustehtävääsi henkilötietojen käsittelyä Henkilötieto määritellään EU:n tietosuoja-asetuksessa (2016/679) seuraavasti: <i>”henkilötiedoilla” tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, jäljempänä ’rekisteröity’, liittyviä tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistustietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, valtuutuksen tai sosiaalisen tekijän perusteella”.</i> Suoria tunnistetta ovat esim. nimi, henkilötunnus, valokuva, videokuva, ääni, nimenmukainen sähköpostiosoite, ja perinteinen allekirjoitus. Henkilö voi tulla epäsuorasti tunnistetuksi, jos hänestä on tiedossa riittävä määrä tunnistetta ja niiden avulla henkilö voidaan tunnistaa ilman kohtuutonta vaivaa, esim. tiedetään henkilön ammattinimike ja työpaikka tai asema (kaupunginhallituksen puheenjohtaja), jolloin henkilön tunnistaminen ei vaadi suurtakaan vaivaa. Keräät ja käsittelet henkilötietoja, jos tehtävä liittyy elossa oleviin ihmisiin (pääsääntö). Tietosuoja sääntely koskee myös julkaistuja henkilötietoja, kuten verkosta kerättäviä henkilötietoja. Valmiiksi anonymisoidun aineistojen käsittelyyn ei sovelleta tietosuoja sääntöjä. Tietosuoja-asetusta ei sovelleta myöskään vainajiin. On kuitenkin hyvä huomioda, että vainajan henkilötiedot voivat viitata myös hänen elossa oleviin jälkeläisiinsä, jotka voivat tulla tunnistetuiksi, vaikka eivät olisikaan tutkimuksen kohteena. Henkilötietojen käsittely määritellään tietosuoja-asetuksessa seuraavasti: <i>”käsitteillä” tarkoitetaan toimintaa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai manuaalisesti, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista”.</i> Esimerkki: Jos tekemässäsi kyselyssä tallennat vastaajan nimen tai tämä on muuten tunnistettavissa jälkikäteen, käsittelet henkilötietoja. Henkilötietojen kerääminen voidaan toteuttaa useilla eri tavoilla: kyselylomakkeella, haastattelumalla, havainnoimalla, keräämällä henkilötietoja verkkopalveluista jne. Nimettömänakin vastattavassa kyselytutkimuksessa käsitellään henkilötietoja, jos kerättyistä tiedoista voidaan tunnistaa vastaaja suoraan taikka välillisesti. Henkilö voi olla tunnistettavissa myös hänestä kerättävien taustatietojen perusteella (esim. ikä, sukupuoli, koulutus, asuinpaikka, ammattinimike, työpaikka).	LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences 3.12.2020 2. Jos tutkimustehtäväsi sisältää henkilötietojen käsittelyä, selvitä oma roolisi ja velvollisuutesi henkilötietojen käsittelyssä Esimerkiksi kun olet YAMK-opiskelijana tekemässä opinnäytetyöhön liittyvää, henkilötietojen käsittelyä sisältävää tutkimusta, voit olla rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä. Nämä roolit määrittellään tietosuoja-asetuksessa seuraavasti: <i>”Rekisterinpitäjällä” tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. ’Henkilötietojen käsittelijällä’ tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun.”</i> 3. Pehdy rooliesi mukaisiin velvollisuuksiisi, joita tietosuoja-asetus sekä kansallinen lainsäädäntö määrittelevät Mikäli käsittelet henkilötietoja, kerro siitä rekisteröidylle. Mistään tietyn muotoisesta informointivälineestä ei ole säädetty (esim. selosteesta), mutta pääsääntöisesti tiedot on annettava kirjallisesti. Sen avulla voit huolehtia rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuudesta, joka on keskeinen periaate tietosuoja-asetuksessa ja tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan noudattavansa tietosujalainsäädäntöä. Laatimasi tietosujaseloste jää sinulle itsellesi ja voit tarvittaessa sen avulla osoittaa, että olet noudattanut tietosujalainsäädäntöä. Halutessasi voit liittää sen opinnäytetyösi liitteeksi. Jos olet itse rekisterinpitäjä, niin ko. seloste ei toimi tässä yhteydessä informoinnin välineenä ja sen vuoksi poista julkaistavasta tietosujaselosteesta yhteystietosi ja jätä näkyviin vain nimesi. Tietosujaseloste voi toimia myös pohjana tutkittaville annettavan informaation laatimiseen. Käytä myös apuna lomaketta Tiedote tutkimuksesta. Käytettävissäsi on myös lomakepohja, jolla voit ottaa rekisteröidyltä suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta. Asiaan perehtymistä helpottamaan kokosin tämän vinkkilistan loppuun muutamia ”Hyödyllisiä linkkejä” kohdan, josta löydät linkit tietosuoja-asetukseen sekä kansalliseen tietosujalakiin. Tutustu etenkin Tietosuojatyökäluja tutkijalle lähteeseen. Tiivistetysti lähteessä Tietosuojatyökäluja tutkijalle kohdassa 8 toetaan: <i>”Rekisterinpitäjänä vastaat henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta koko käsittelyn elinkaaren ajan. Jos tarvitset henkilötietojen käsittelyssä joidenkin muiden toimijoiden palveluja, tee kirjallinen sopimus ja laadi selkeät ohjeet käsittelylle.”</i> Huomioithan, että Lapin ammattikorkeakoulu on sitoutunut noudattamaan ”Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa” ohjetta. Ohje on Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019. 4. Lähde toteuttamaan tutkimustasi Hyödynnä alla olevia linkkejä ja muita tutkimuksen tekemiseen liittyviä ohjeita. Noudata myös Lapin AMK:n opinnäytetyön ohjeita.	LAPIN AMK Lapland University of Applied Sciences 3.12.2020 Tietosuojavastaavan yhteystiedot Lapin ammattikorkeakoulu, Pirjo Käski-Koskinen, Jokiväylä 11, 96300 Rovaniemi, puh. +358 (0)40 510 0365, sähköposti tietosuoja@lapinamk.fi Hyödyllisiä linkkejä Henkilötietojen käsittelystä säädetään tietosujalainsäädännössä EU:n yleinen tietosuoja-asetus [EU 2016/679] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679 Tietosujalaki [1050/2018] (kansallinen laki, korvasi henkilötietolain) https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20181050 Myös muussa lainsäädännössä voi olla säännöksiä henkilötietojen käsittelystä (erityislainsäädäntö). Tietosujatyökäluja tutkijalle, Vastuullinen tiede, 3.5.2019 Raisa Leivonen https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimustyo/tietosujatyokaluja-tutkijalle Tietosujavaltuutetun www-sivusto https://tietosuoja.fi/etusivu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019 Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettinen_ennakoarvioinnin_ohje_2019.pdf?_ga=2.97237471.1570266419.1600083979-1961579044.1599830313 Lapin AMK:n ohjeet ja oppaat https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Oppaat-ja-ohjeet Lapin AMK:n tietosujasivut https://www.lapinamk.fi/fi/Esittely/Tietosuoja

Liite 6. Suostumus sosionomi (AMK) -opinnäytetyön tutkimukseen osallistumisesta.¹⁵

LAPIN AMK⁷ Lapland University of Applied Sciences - 1 - SUOSTUMUS TUTKIMUKSEEN OSALLISTUMISESTA Sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön nimi 1. Kirjoita tähän opinnäytetyön nimi. 2. Ole johdonmukainen ja käytä kaikissa saman opinnäytetyön asiakirjoissa samaa nimeä. 3. Muokkaa alla olevia kohtia opinnäytetyön toteuttamistilannetta vastaaviksi. 4. Poista kaikki kursivilla korostetut harmaat ohjekstii muokkaukseksi jälkeen. 5. Esitä tämä lomake opinnäytetyösi ohjaajille ja pyydä heiltä lupa aloittaa aineistonkeruu. Sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tutkimuspaikka ja opinnäytetyön toteuttaja(t) sekä toimeksiantaja: <u>kirjaa tähän pyydetty tiedot</u> Minua on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön aineistonkeruuseen, jonka tarkoituksena on <u>kirjaa tähän lyhyesti tutkimuksen tarkoitus</u> Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani kirjallisen tiedotteen opinnäytetyöstä. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvästä opinnäytetyöstä ja sen yhteydessä suoritettavasta henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta. Tiedotteen sisältö on kerrottu minulle myös suullisesti, minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin opinnäytetyötä koskeviin kysymyksiini. Tiedon antoi: <u>kirjoita tähän kuka antoi informaation</u> Haastattelemalla tehty tiedonkeruu voidaan nauhoittaa ja muuttaa tekstitiedostoksi. Opinnäytetyössä voidaan käyttää suoria lainauksia haastattelusta ilman tunnistettavissa olevia tietoja. Tiedän, että tietojani käsitellään luottamuksellisesti, eikä niitä luovuteta sivullisille. Opinnäytetyön tekijä(t) sitoutuvat käyttämään antamiani tietoja vastuullisesti ja tuhoamaan mahdollisesti tunnistettavissa olevat tiedot opinnäytetyön valmistumisen jälkeen. Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista. Olen selvillä siitä, että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana opinnäytetyön tutkimusaineistoa. Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön aineistonkeruuseen. Olen saanut riittävät tiedot oikeuksistani, opinnäytetyön tarkoituksesta, toteutuksesta sekä sen hyödyistä ja riskeistä. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan opinnäytetyön aineistonkeruuseen. Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvään opinnäytetyöhön ja annan suostumukseni siihen, että antamiani tietoja voidaan käyttää osana tutkimusta.	LAPIN AMK⁷ Lapland University of Applied Sciences Paikka ja aika _____ / _____ 20____ _____ Opinnäytetyötutkimukseen osallistuvan allekirjoitus ja nimenselvitys Tiedote opinnäytetyöstä ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle. Alkuperäisen allekirjoitetun suostumuslomakkeen säilyttää opiskelija. Tämä suostumuslomake tuhoetaan opinnäytetyön valmistumisen jälkeen, ellei TKI-hankkeessa tms. muutoin ohjeisteta.

15 Liitteiden 6.–7. asianmukaisuuden on tarkistanut Lapin AMK:n tietosuojavastaava.

Liite 7. Tiedote sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvästä opinnäytetyöstä.

TIEDOTE SOSIONOMI (AMK) -TUTKINTOON LIITTYVÄSTÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ Sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön nimi Kirjoita tähän opinnäytetyön nimi. Ole johdonmukainen ja käytä kaikissa saman opinnäytetyön asiakirjoissa samaa nimeä. Muokkaa alla olevia kohtia opinnäytetyön tutkimustilannetta vastaaviksi. Poista kaikki harmaalla korostetut ohjeet yms. Pyynnön osallistua sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön aineistonkeruuseen Teitä pyydetään mukaan sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön aineistonkeruuseen, jossa tutkitaan ... Olemme arvioineet, että sovellutte yllä mainittuun opinnäytetyötutkimukseen, koska ... Tai kerkää muodostavat kohderyhmän Tämä tiedote kuvaa sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvää opinnäytetyötä ja Teidän osuuttanne siinä. Perehdykää tähän tiedotteeseen. Teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä yllä mainitusta opinnäytetyöstä, jonka jälkeen Teitä pyydetään suostumus siihen osallistumisesta. Osallistuminen on vapaaehtoista Opinnäytetyön aineistonkeruuseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista ja voitte keskeyttää siihen osallistumisen koska tahansa. Mikäli keskeytätte tai peruutte suostumuksen, teistä keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyä tietoa ja näyttöä voidaan käyttää osana sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tutkimusaineistoa. Opinnäytetyön päättymisen ja tutkimustuloksista tiedottaminen Opinnäytetyön päättymisestä ja sen tuloksista ei erikseen tiedoteta tutkittaville. Opinnäytetyön sähköinen versio säilytetään YKSA-arkistopalvelussa https://yksa.darchive.fi/YKSA3/public/archive/LapinAMK/search.jsp. Opinnäytetyön tuloksia voidaan julkaista myös laajemmin hyvän tieteellisen käytännön ja tutkittavien anonyymiteetin säilyttämisen vaatimuksia noudattaen. Jos opinnäytetyö joudutaan keskeyttämään sen suorittajan taholta, ei opinnäytetyön tuloksia julkaista. Opinnäytetyön tekijän/tekijöiden yhteystiedot Opinnäytetyön tekijän nimi/tekijöiden nimet Sosionomi (AMK) -opiskelija Sosiaalialan koulutus Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijasähköpostiosoite Ohjaajan tiedot (Lapin AMK) Opettajan nimi Puhelinnumero Sähköpostiosoite Mikäli opinnäytetyössä käsitellään henkilötietoja, liitetään siihen LIITE Henkilötietojen käsittely opinnäytetyössä.	LIITE Henkilötietojen käsittely opinnäytetyössä Tässä sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvässä opinnäytetyössä käsitellään Teitä koskevia henkilötietoja voimassa olevan tietosuojalainsäädännön (EU:n yleinen tietosuoja-astus, 679/2016, ja voimassa olevan muu kansallinen lainsäädäntö) mukaisesti. Seuraavassa kuvataan henkilötietojen käsittelyyn liittyvät asiat. Opinnäytetyön rekisterinpitäjä Nimi Osoite Puhelinnumero Sähköposti Tietosuojavastaavana tässä sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvässä opinnäytetyötutkimuksessa toimii nimi ja yhteystiedot Henkilötietojenne käsittelyn tarkoitus on Muokkaa tähän teksti tutkimukseksi mukaisesti. Poista ja lisää tekstiä tarpeesi mukaan. Sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää... Henkilötietojenne säilyttämisäika tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit Muokkaa tähän teksti opinnäytetyösi mukaisesti. Poista ja lisää tekstiä tarpeesi mukaan. Henkilötietoja käsitellään vain niin kauan kuin ne ovat tarpeen jonkin yllä mainitun käsittelytarkoituksen toteuttamiseksi. Aineiston anonyymisoittaminen tunnistamisen mahdollistavat henkilötiedot poistetaan. anonyymisoitu aineisto tullaan arkistomaan mahdollista jatkoikäyttöä varten vuoteen xxxx asti. Opinnäytetyössä Teistä kerätään seuraavia henkilötietoja Muokkaa tähän teksti tutkimukseksi mukaisesti. Poista ja lisää tekstiä tarpeesi mukaan. Sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tutkimusaineiston keruuvaiheessa kerätään seuraavat henkilötiedot: xx Aineistoa muodostettaessa aineisto anonyymisoitetaan ja siitä poistetaan henkilön tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Myös tuloksia raportoitaessa huolehditaan tutkittavien anonyymiteetistä. Tutkittavalla ei ole sopimuksen tai lakisääteiseen tehtävään perustuvaa velvollisuutta toimittaa henkilötietoja, vaan osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Opinnäytetyössä kerätään henkilötietojenne myös seuraavista lähteistä Muokkaa tähän teksti tutkimukseksi mukaisesti. Poista ja lisää tekstiä tarpeesi mukaan. Opinnäytetyön kannalta olennaisia yleistietoja opinnäytetyön kohdeorganisaatiosta kerätään opinnäytetyön toimeksiantajalta. Tutkimusjoukkoon kuuluvien yhteystiedot on saatu toimeksiantajaorganisaation kautta tutkimusluvalla. Henkilötietojenne käsittelyperuste on Muokkaa tähän opinnäytetyöhön sopiva käsittelyperuste. Henkilötietojen käsittely edellyttää aina jätävän tietosuojalain 6 artiklan mukaista käsittelyperustetta. Tässä opinnäytetyössä käsittelyperuste on (valitse sopivin vaihtoehto ja delete sopimaton): ✓ yleistä etua koskeva tehtävä (opinnäytetyö) ✓ rekisteröidyn suostumus.	Tietojen luovuttaminen tutkimusrekisteristä Muokkaa tähän teksti opinnäytetyösi mukaisesti. Poista ja lisää tekstiä tarpeesi mukaan. anonyymisoitu opinnäytetyön tutkimusaineiston säilyttämisestä ja käytöstä vastaa xxx Valitse sopivin vaihtoehto ja delete sopimaton: ✓ Luettele tässä tahot, joille henkilötietoja luovutetaan. ✓ Mahdollisia tunnistettavissa olevia anonyymisoitettuja henkilötietoja ei luovuteta. Henkilötietojenne mahdollinen siirto EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle Tähän kirjataan se, siirretäänkö/luovutetaanko tutkimusrekisteristä henkilötietoja EU:n tai ETA:n ulkopuolelle ja mikä on siirron/luovutuksen peruste. Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle. TAI jos niitä luovutetaan, niin kerro asiasta tarkemmin. Automatisoitu päätöksenteko Opinnäytetyössä kerättyjä henkilötietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon. Automatisoidulla päätöksellä tarkoitetaan henkilöön tiettyjen ominaisuuksien arviointiin tarkoitettua päätöstä, joka tehdään ainoastaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ja josta aiheutuu rekisteröidylle oikeudellisia vaikutuksia tai joka muuten vaikuttaa häneen merkittävä tavalla. Esimerkkejä automatisoidusta päätöksenteosta ovat mm. luottokelpoisuuspäätökset ja profilointi. Rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta automatisoidun päätöksenteon kohteeksi. Koska henkilötietojenne käsitellään tässä opinnäytetyössä, olette rekisteröity opinnäytetyön aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä Teillä on oikeus • saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä, • tarkastaa itseänne koskevat tiedot, • oikaista tietojanne, • poistaa tietonne (esim. jos peruutte antamanne suostumuksen), • peruttaa antamanne henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus, • rajoittaa tietojenne käsittelyä, • rekisterinpitäjän ilmoitusvelvollisuus henkilötietojen oikaisusta, poistosta tai käsittelyn rajoittamisesta, • siirtää tietonne järjestelmästä toiseen, • sallia automaattinen päätöksenteko nimenomaisella suostumuksellanne. Voitte käyttää oikeuksianne ottamalla yhteyttä rekisterinpitäjään. Teillä on myös oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsotte, että Teitä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. Mikäli opinnäytetyöstä on laadittu erikseen tietosuojaseloste, niin mainitse se tässä. Teistä kerättyä tietoa ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla ja hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti.

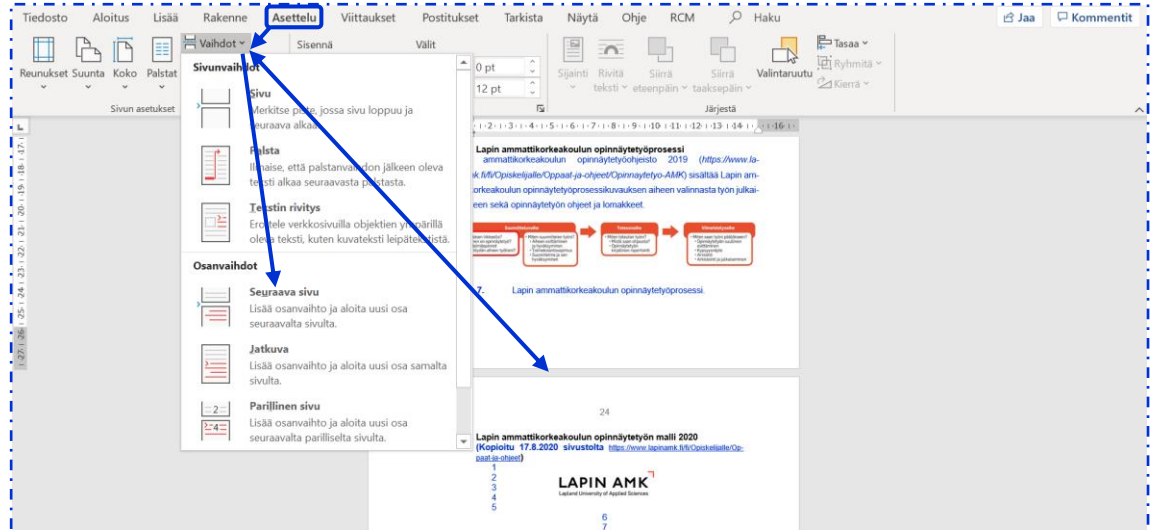
Liite 8. "Kielellisiä" PIKAmanuaaleja opiskelun tueksi, koonnos *Leena Viinamäki* 15.12.2020.

SUOMI 1. Aineistoa suomen kielestä • http://www.cs.tut.fi/~jkorpela/suomi/indeksi.html 2. Jelppiä akateemiseen viestintään • http://www.kielijelppi.fi/ 3. Kielitoimiston ohjepankki • http://www.kielitoimistonohjepankki.fi/ 4. Kirjoittajan ABC-kortti • http://webcgi.oulu.fi/oykk/abc/ 5. Kotimaisten kielten tutkimuskeskus • https://www.kotus.fi/	VIERAAT KIELET 6. LINKKIVINKKEJÄ KIELTEN ITSEOPISKELIJALLE • http://www.linnala.fi/tyopaja.htm 7. Minustako tehokas kielenoppija? Vinkkejä elinikäisen kielenoppimisen matkalle • https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/96234/Minustako_tehokas_kielenoppija.pdf?sequence=1&isAllowed=y 8. Työkaluja kielten oppimiseen • https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/126695/B16_Tyokaluja%20kielten_verkkoversio.pdf?sequence=1&isAllowed=y 9. Vieraiden kielten opiskelu. Makupalat, Hämeenlinnan kaupungin kirjasto • http://www.makupalat.fi/fi/k/545%2B4002/hae?kissa=114008&sort=title&order=asc&f%5B0%5D=language%3Afi
ENGLANTI 10. Kielitaito • http://www.avoin.helsinki.fi/opiskeluntaito/kielitaito.htm 11. Lindholm, Anne 2011. Tervetuloa tutustumaan englannin opiskelun ja opettamisen suosikkilinkkeihini • https://users.edu.turku.fi/annelind/suosikkilinkkini.htm 12. Lingu@net World Wide • http://www.linguanet-worldwide.org/lnetww/fi/map.htm	RUOTSI 13. Ruotsi, Linkkejä itseopiskeluun • http://www.uku.fi/kielikeskus/ruotsi/linkit.shtml 14. SPRÅKNÄT • https://www.avoin.helsinki.fi/oppimateriaalit/ruotsi/plugga.htm 15. Språkrådet • http://www.sprakradet.se/ 16. Svenska.nu • https://svenskanu.fi/laromaterial/
NETTISANAKIRJOJA • http://www.suomienglantisanakirja.fi/ • http://www.sanakirja.org/ • http://www.suomisanakirja.fi/ • https://glosbe.com/ • https://browse.dict.cc/	

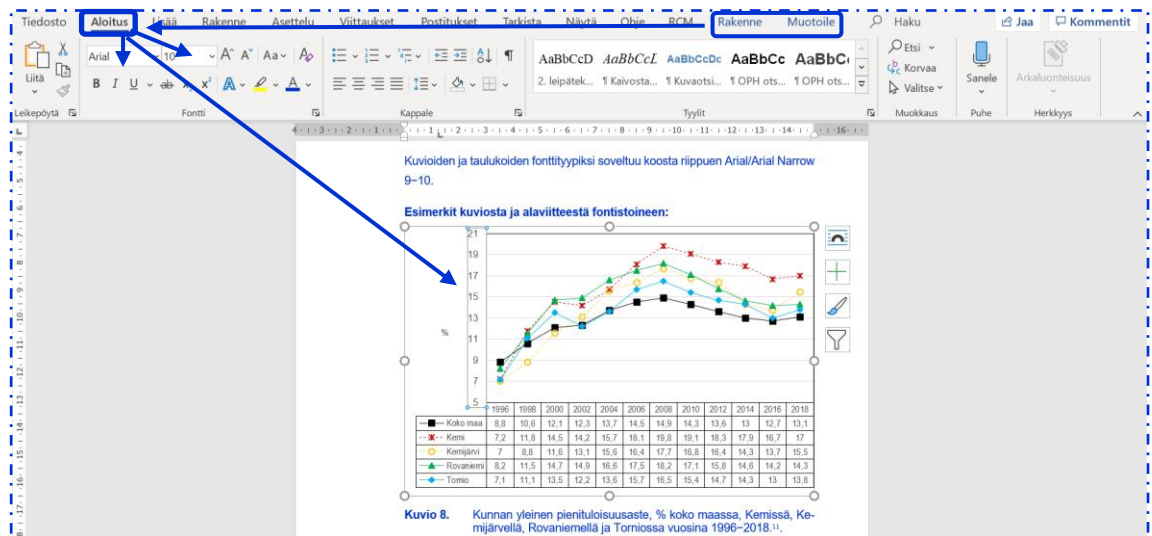
Liite 9. Sosiaalialan koulutuksen opinnäytetyön kuvioiden ja taulukoiden asetelutekniset ohjeet Print Screen –näkyminä.

Liite 9 1(6)

1. Osanvaihto Seuraava sivu -toiminnolla.

2. Kuvion fonttikoon viimeistely ja määrittäminen leipätekstissä.

Liite 9 2(6)

3. Taulukon fonttikoon ja sisennysten määrittäminen leipätekstissä 2-vaiheisesti.

The screenshot shows the Microsoft Word interface with the 'Asettelu' ribbon selected. The 'Taulukon ominaisuudet' dialog box is open, showing the 'Taulukko' tab. The 'Etsikijän leveys' is set to 100%, and 'Mittayksikkö' is 'prosenttia'. The 'Tasaus' section is set to 'Vasemmalle'. The 'Taulukon asetukset' dialog box is also open, showing 'Solujen oletusreitukset' set to 0,05 cm on all sides. The main document area shows a table with data for 'Kuvio-9' and 'Esimerkki-empirisestä-aineistosta'.

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Koko-maa	8,8	10,9	12,4	12,3	13,4	14,9	14,3	13,9	13,9	12,7	13,1	13,1	14,2
Kemi	7,2	11,2	14,6	14,2	15,2	15,9	16,4	16,2	17,8	16,7	17,1	17,1	19,3
Kemijärvi	7	8,8	11,6	13,1	15,6	16,4	17,2	15,8	16,4	14,3	13,7	15,4	8,5
Rovaniemi	8,2	11,5	14,7	14,9	16,6	17,5	18,2	17,1	15,8	14,8	14,2	14,3	6,1
Tornio	7,1	11,1	13,5	12,2	13,6	15,7	16,5	15,4	14,7	14,2	13	13,8	6,7

The screenshot shows the Microsoft Word interface with the 'Aloitus' ribbon selected. The 'Kappale' dialog box is open, showing the 'Sisennykset ja välit' tab. The 'Tasaus' is set to 'Vasen', 'Sisennystaso' is 'Leipäteksti', and 'Sisennys' is set to 0,1 cm on the left and 0,1 cm on the right. The 'Välitys' section is also visible, with 'Ennen' and 'Jälkeen' spacing set to 6 pt. The main document area shows the same table as in the previous screenshot, but with the text 'Esimerkki-empirisestä-aineistosta' highlighted in green.

Liite 9 3(6)

4. Empiirisen aineistositaatin fonttikoon ja sisennysten määrittäminen:

laisista asiakirjodokumenteista...

Empiiriset aineistositaatit on hyvä sientää (1 cm oikealta ja vasemmalta ja 1 cm ylhäältä ja 1 cm alhaalta) ja tarvittaessa kursivoida:...

"Jos terveydenhuollon ammattihenkilöstä annettua hoitoa (5 terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuurattori tai sosiaalinen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, H. Tullin, poliisin, rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinovero- ja eläinlääkintä- tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tiettävästi henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumukseen kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jolle siin." (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014, 35 § Yhteydenotto sosiaalipalvelun arvioimiseksi.)

Osoin vaihto (seuraava sivu)

13 -> (Ind. 3099) Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kohtaloksin kuuluvien henkilöiden osuuden kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään talouden käytettävissä olevan ekvivalentin rahattolun (uudistetulla OI-aanista kunakin vuonna.) Käytettävissä olevat rahattolot lasketaan summaamalla oalkka- ja vrittä...

Kappale

Sisennykset ja välit Bivin- ja sivunvaihdot

Yleiset

Tagaus: Molemmat reunat

Sisennystaso: Leipäteksti Kufistettu oletusarvoisesti

Sisennys

Vasemmalla: 1 cm Mukalettu: (ei mitään) Sisennys: 1 cm

Oikea: 1 cm

Poikkuusisennykset

Välilyönti

Ennen: 6 pt Biviväli: 1 Mitta: 1

Jälkeen: 12 pt

Älä lisää tyhjää tilaa samaa tyylillä olevien kappaleiden välillä

Esikatselu

Sarkaimet... Aseta oletukseksi OK Peruuta

5. Luettelon sisennysten ja rivinvälin määrittäminen:

kiksi-tiivistämään-keskeisiä-tutkimustuloksia.

Luettelot on hyvä sientää 1 cm ja kirjoittaa rivinvälillä 1,5 sesti valittua luettelosymbolia.

Sosionomien (AMK)-yhdinosaamista voidaan jäsentää kautta:

- → Sosiaalialan eettinen osaaminen
- → Asiakastyön osaaminen
- → Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen
- → Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen
- → Tutkimuksellinen kehittämisosaaminen
- → Johtamisosaaminen

Osoin vaihto (seuraava sivu)

Kappale

Sisennykset ja välit Bivin- ja sivunvaihdot

Yleiset

Tagaus: Molemmat reunat

Sisennystaso: Leipäteksti Kufistettu oletusarvoisesti

Sisennys

Vasemmalla: 0 cm Mukalettu: Riippuva Sisennys: 1 cm

Oikea: 0 cm

Poikkuusisennykset

Välilyönti

Ennen: 0 pt Biviväli: 1 Mitta: 1

Jälkeen: 0 pt

Älä lisää tyhjää tilaa samaa tyylillä olevien kappaleiden välillä

Esikatselu

Sarkaimet... Aseta oletukseksi OK Peruuta

Liite 9 4(6)

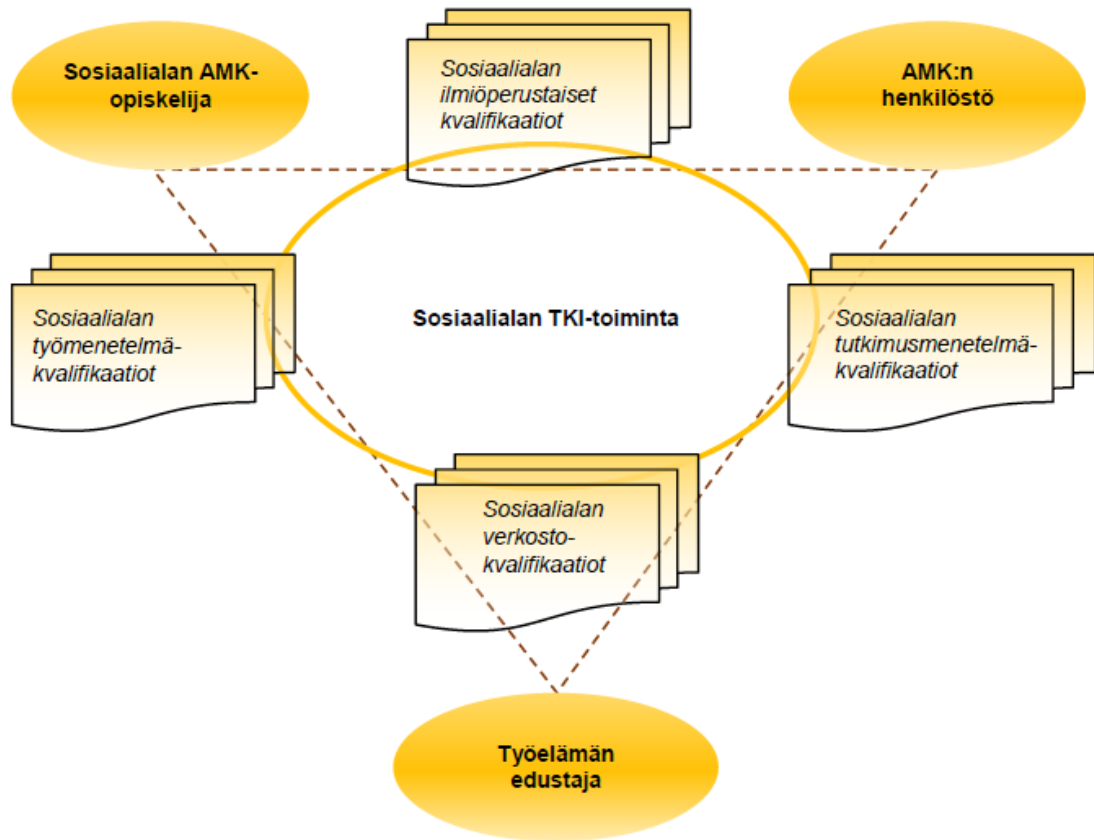
6. Alaviitteen sisennysten ja rivinvälin määrittäminen:

The screenshot displays the Microsoft Word interface with the 'Kappale' (Paragraph) dialog box open. The 'Sisennys' (Indentation) section is highlighted with blue arrows, showing the following settings:

- Yleiset** (General):
 - Tagaus: Molemmat reunat
 - Leipäteksti: Leipäteksti
- Sisennys** (Indentation):
 - Vasemmalla: 0 cm
 - Oikealla: 0 cm
 - Mukautettu: Riippuva
 - Sisennys: 1 cm
- Välitys** (Spacing):
 - Ennen: 0 pt
 - Jälkeen: 0 pt
 - Biviväli: 1
 - Mittä: (empty)
- Eiikatselu** (Preview): Shows a preview of the text with the applied settings.

The 'Eiikatselu' section contains a preview of the text: "Lähde: KOMPETENSSIT SOSIONOMIEN (AMK- JA YLEMPI AMK) YDINOS...".

Liite 9 5(6)

Liitekuvio 1. Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen TKI-toiminnan intressitahot.¹⁶

¹⁶ Lähde: Viinämäki, L. & Saari, E. 2018. Sosiaalialan TKI-toimijoiden kvarttikvalifikaatiot. TEEMA-ARTIKKELI. Lumen. Lapin ammattikorkeakoulun verkkolehti 2/2018. Viitattu 17.8.2020 <https://blogi.eoppimispalvelut.fi/lumenlehti/2018/09/26/sosiaalialan-tki-toimijoiden-kvarttikvalifikaatiot/>

Liite 9 6(6)

Liitetaulukko 1. Sosiaali- ja terveydenhuoltolait suhteessa hyvinvointikertomuksen laatimiseen.¹⁷

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301   7 § Rakenteellinen sosiaalityö   Rakenteellisella sosiaalityöllä on huolehdittava sosiaalista hyvinvointia ja sosiaalisia ongelmia koskevan tiedon välittämisestä ja sosiaalihuollon asiantuntemuksen hyödyntämisestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.   Rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluu: 1) sosiaalihuollon asiakastyöhön perustuvan tiedon tuottaminen asiakkaiden tarpeista ja niiden yhteiskunnallisista yhteyksistä sekä tarpeisiin vastaavien sosiaalipalvelujen ja muun sosiaalihuollon vaikutuksista; 2) tavoitteelliset toimet ja toimenpide-ehdotukset sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi sekä kunnan asukkaiden asuin- ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi; 3) sosiaalihuollon asiantuntemuksen tuominen osaksi kunnan muiden toimialojen suunnittelua sekä yhteistyö yksityisten palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa paikallista sosiaalityötä sekä muuta palvelu- ja tukivalikoimaa kehittäen.
8 § Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen   Kunnallisten viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvointia sekä poistettava epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä.   Erityisestä tuesta vastaavien viranomaisten on välitettävä tietoa asiakkaiden kohtaamista sosiaalisista ongelmista sekä annettava asiantuntija-apua muille viranomaisille samoin kuin kunnan asukkaille ja kunnassa toimiville yhteisöille. Palveluja annettaessa ja niitä kehitettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden tarpeisiin ja toivomuksiin.
9 § Lasten ja nuorten hyvinvoinnin seuraaminen ja edistäminen   Kunnallisten viranomaisten on yhteistyössä seurattava ja edistettävä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä poistettava kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä.   Sosiaalihuollosta vastaavan viranomaisen on välitettävä tietoa lasten ja nuorten kasvuoloista ja sosiaalisista ongelmista sekä annettava asiantuntija-apua muille viranomaisille samoin kuin kunnan asukkaille ja kunnassa toimiville yhteisöille.
10 § Palvelujen kehittäminen kasvatuksen tukemiseksi   Lapsille, nuorille ja lapsiperheille tarkoitettuja palveluja annettaessa ja niitä kehitettäessä on huolehdittava siitä, että näiden palvelujen avulla tuetaan vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lasten kasvatuksessa ja saadaan selville lasten, nuorten ja lapsiperheiden erityisen tuen tarve. Tarvittaessa on järjestettävä erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.   Palveluja annettaessa ja niitä kehitettäessä on kiinnitettävä erityistä huomiota lasten ja nuorten tarpeisiin ja toivomuksiin.
Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326   12 § Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kunnassa   Kunnan on seurattava asukkaittensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmistettava laajempi hyvinvointikertomus.   Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosoitimia.

¹⁷ Lähde: Viinämäki, L. 2019. Havaintoja sosiaalialan käytäntötutkimuksesta. Teoksessa Viinämäki, L. (toim.) 2019. Sosiaalialan käytäntötutkimus. Seitsemän retkeä sosiaalialan käytäntötutkimukseen. Lapin ammattikorkeakoulu, Sarja B. Tutkimusraportit ja kokoomateokset 21/2019. Viitattu 17.8.2020 <https://www.lapinamk.fi/loader.aspx?id=aababa33-5992-4eb0-87d7-7a2c703312f3>

Yleishyödyllisiä vinkkejä AMK-tutkinnon opinnäytetyöntekijälle – Esimerkkinä sosiaalialan AMK-koulutus -opas jakaantuu kahteen osaan, josta sininen **1. osa** orientoi sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tekemiseen. Musta **2. osa** sisältää Lapin ammattikorkeakoulun AMK-tutkintojen opinnäytetöitä varten tehdyn opinnäytetyömanuaalin sisällön (2020) täydennettynä muutamilla sosiaalialan opettajien ja opiskelijoiden toivomilla lisäyksillä sosiaalialan opinnäytetyön laatimisen tarpeisiin. **Täydennystarpeet** perustuvat sekä opiskelijoiden subjektiiviseen **kokemustietoon** sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön tekemisprosessin haasteista että opettajien subjektiiviseen **näkemystietoon** sosionomi (AMK) -tutkintoon liittyvän opinnäytetyön ohjausprosessin tarpeista.

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

www.lapinamk.fi

ISBN 978-952-316-375-1 (pdf)